

T.C.

İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

**ALİ EMİRİ MANZUM 547'DEKİ ŞİİR MECMUASI
(Vr. 75^b-100^b) (İnceleme-Metin)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ALİ KAÇMAZ

145160108

Danışman: Prof. Dr. Üzeyir ASLAN

İstanbul 2018

T.C.

İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

**ALİ EMİRİ MANZUM 547'DEKİ ŞİİR MECMUASI
(Vr. 75^b-100^b) (İnceleme-Metin)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ALİ KAÇMAZ

145160108

Danışman: Prof. Dr. Üzeyir ASLAN

İstanbul 2018

KABUL VE ONAY

Ali Kaçmaz tarafından hazırlanan Ali Emiri Manzum 547'deki Şiir Mecmuası (Vr. 75^b-100^b) (İnceleme-Metin) başlıklı bu çalışma, Savunma Sınavı tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Tezin Türü olarak kabul edilmiştir.

Başkan : [Unvanı, Adı ve SOYADI]

(Danışman)

Üye : [Unvanı, Adı ve SOYADI]

Üye : [Unvanı, Adı ve SOYADI]

Üye : [Unvanı, Adı ve SOYADI]

Üye : [Unvanı, Adı ve SOYADI]

Üye : [Unvanı, Adı ve SOYADI]

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

[İmza]

[Unvanı, Adı ve SOYADI]

Enstitü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge ve şekillerin kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

22/06/2018

Enstitümüz Türk Dili ve Edebiyatı Yüksek Lisans programı öğrencilerinden **145160108** numaralı **Ali KAÇMAZ** "İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim - Öğretim ve Sınav Yönetmeliği"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "**ALİ EMRİ 547'DEKİ ŞİİR MECMUASI ((Vr.75^b-100^b) (İnceleme-Metin) "** konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun **04.06.2018** tarih ve **2018/16** sayılı toplantısında seçilen ve Sefaköy Yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, ilgili yönetmeliğin 39. maddesi gereğince **(79)** dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında **oyçokluğu/oybirliği** ile **Kabul/Red veya Düzeltme** kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 3 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN

PROF.DR.ÜZEYİR ARSLAN

ÜYE

PROF.DR. MUHAMMET YELTEN

ÜYE

PROF.DR. HAKAN TAŞ

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Ali Emiri Manzum 547’deki Şiir Mecmuası (Vr. 75^b-100^b) (İnceleme-Metin)” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmanın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih ve İmza

Ali KAÇMAZ

ÖZET

ALİ EMİRİ MANZUM 547'DEKİ ŞİİR MECMUASI (Vr. 75^b-100^b) (İnceleme-Metin)

Ali Kaçmaz

Yüksek Lisans Tezi,

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim dalı

Danışman: Prof. Dr. Üzeyir ASLAN

Mayıs, 2018 - 123 sayfa

Bu çalışma, “Millet Kütüphanesi Ali Emiri Koleksiyonu Manzum:547 Mecmuâ-yı Eş'âr ” numarada kayıtlı olan içinde nazîrelerin de olduğu şiir mecmuasının 75^b-100^b varaklarının transkripsiyonlu metninden ve bu metnin fiziksel incelemesinden oluşmaktadır. Transkripsiyonlu metin hazırlandıktan sonra bu bölümün içeriği hakkında inceleme tarafımızca yapılmıştır.

İstinsah tarihi hakkında bir bilgi yer almayan mecmua toplamda 149 varak olup türü nazîre mecmuasıdır. Mecmuada en fazla 17. yüzyıl şair ve şiirleri yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mecmûa, dîvân, nazire, gazel, şair.

ABSTRACT

ALİ EMİRİ MANZUM 547'DEKİ ŞİİR MECMUASI (Vr. 75^b-100^b) (Review - Text)

Ali KAÇMAZ

Master's Thesis

Turkish Language Literature Department

Supervisor: Prof. Dr. Üzeyir ASLAN

May, 2018 - 123 pages

This study consists a transcriptional text of 75b-100b papers from the poem magazine, which is also included in the "National Library Ali Emiri Collection Manzum: 547 Mecmuâ-yı Eş'ar" number and the physical examination of this text. After we prepared the transcriptional text, the content of this chapter has been examined by us.

The magazine, which does not contain any information about the date of the inscription, is a total of 149 fountains and is a kind of nazirre mecmuası. The collection contains mostly poetry from the 17th century.

Key words: Mecmû'a, dîvân, nazire, gazel, poet.

ÖN SÖZ

Elimizdeki mecmuanın bize ait olan kısmından yola çıkarak derlendiğini düşündüğümüz XVII. Yüzyıl, Osmanlı Devleti'nin; devlet idaresi ile askeri yapısının, ekonomik, siyasi ve sosyal durumunun bir çöküşe doğru gittiğini fakat mimari, musiki, sanat ve edebiyatta ise önceki yüzyılların birikimiyle yükselişin devam ettiği tarihi kaynaklarda açıkça ifade edilir.

Bu yüzyılda Nef'i ile birlikte kaside nazım biçiminde şekil, dil ve üslup farklılıkları ortaya çıkar. Edebi anlayış olarak; klasik, sebk-i hindi, hikemi ve mahalli üsluplardan bahsedilir.

Sözlükte; toplanmış, bir araya getirilmiş anlamlarına gelen mecmua; terim olarak seçilmiş şiir, hadis, tarih, fıkıh, münşeât gibi eserlerin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuş eserlerin genel adı olup içeriklerine göre isimlendirilirler. (Mecmua-i eş'ar, mecmua-i nezair, mecmua-i tevarih vb.). Üzerinde çalıştığımız eser, içinde nazirelerin de olduğu bir şiir mecmuasıdır. Osmanlı şiiri ile ilgili araştırmaların artmasıyla mecmualar daha fazla önem kazanmaktadır. Bu kaynakların taranmasıyla mecmuaların yazıldıkları dönemin şiir beğenileri daha net bir şekilde ortaya çıkacaktır.

Mecmualar klasik şiir kaynaklarının eksikliklerini giderici bir özelliğe sahiptir. Özellikle XVII. Yüzyıl edebiyatımızın zirve döneminin devamı niteliğinde olup çokça farklı türde eser kaleme alınmıştır. Bu eserlerden biri olan Ali Emiri Manzum 547'deki Şiir Mecmuası (Vr. 75^b-100^b) çalışmamızın konusunu oluşturmaktadır. Bu çalışmada metinler transkripsiyon harfleriyle latinize edilip metinler üzerinde inceleme yapılmıştır. Çalışmada 24 şaire ait 45 farklı şiir bulunup çoğunlukla gazel nazım biçimindeki şiirler yer alır.

Bu çalışmadaki hedef elde bulunan metinlerin mümkün olduğu kadar en az hata ile çeviri yazıya aktarılmasıdır. Lakin aktarılan bu metinler üzerinde inceleme yapmak gerekiyordu. Dolayısıyla metni iki bölüme ayırdık:

Birinci bölüm giriş kısmı ve bunun alt başlıklarıdır. Bunlar; klasik edebiyatımızda mecmua, mecmuada yer alan şairler, mecmuada yer alan nazım

şekilleri, mecmuada yer alan vezinler ve mecmuanın okunmasında karşılaşılan problemler vs. biçimindedir. İkinci kısım ise metnin transkrip alfabetiyle çeviri yazısıdır. Bu kısımda bazı yerlerde metin tamirinde başvurulup bunlar dipnotlarda belirtilmiştir.

Akademik yolun başlangıcında yer alan birisi olarak çalışmamızda olası hata ve kusurların tarafımıza bildirilmesinden mutluluk duyarız. Çalışmamızın Osmanlı şiiri alanındaki araştırmalara kültürümüze katkı sağlamasını temenni ederiz.

Bu eser üzerinde çalışmamı öneren ve karşılaştığım her güçlükte daima sabırla beni dinleyen ve yardımcı olan değerli hocam Prof. Dr. Üzeyir Aslan'a çok teşekkür ederim. Ayrıca her zorlukta desteklerini gördüğüm ve daima yanımda olan aileme özellikle annem Saliha Kaçmaz'a şükran borçluyum. Bununla birlikte farklı konularda yardımlarından dolayı arkadaşlarım Abdulkadir Bayraktar ve Abdulkadir Akgül'e müteşekkirim.

Ali Kaçmaz

Esenyurt 2018

KISALTMALAR LİSTESİ

a.g.e.	adı geçen eser
Bkz.	Bakınız
C.	cilt.
G.	gazel
M.	musammat
Ş.	şiiir
vs.	vesaire
vb.	ve benzeri
AE	Ali Emirî
s.	sayfa
S.	Sayı
DİB	Diyanet İşleri Başkanlığı
DİA	Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
Vr.	Varak

ÇEVİRİYAZI ALFABESİ

ا	A, a, E, e, Ā, ā
ب	B, b
پ	P, p
ت	T, t
ث	<u>S</u> , <u>s</u>
ج	C, c, Ç, ç
چ	Ç, ç
ح	H, h
خ	H, h
د	D, d
ذ	Z, z
ر	R, r
ژ	J, j
ز	Z, z
س	S, s
ش	Ş, ş
ص	S, s
ض	Z, z
ط	T, t
ظ	Z, z
ع	°
غ	Ğ, ğ
ف	F, f

ق	Қ, қ
ك	K, k, G, g, ŋ
ل	L, l
م	M, m
ن	N, n
و	V, v, O, o, Ö, ö, U, u, Ü, ü, Ō, ō, Ū, ū
ه	H, h, A, a, E, e
ى	Y, y, Ĭ, ĭ, I, ı, Ī, ī é
ء	‘

ONAY

Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Tezim sadece İstanbul Arel yerleşkelerinden erişime açılabilir.

Tezimin yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

[Tarih ve İmza]

Ali KAÇMAZ

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	iii
YEMİN METNİ	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
ÖN SÖZ.....	viii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
ÇEVİRİYAZI ALFABESİ.....	xi
ONAY	xiii
İÇİNDEKİLER.....	xiv
GİRİŞ	1
1. KLASİK TÜRK EDEBİYATINDA MECMŪA	1
2. MECMŪA'-İ EŞ'ĀR HAKKINDA.....	5
3. MECMŪA'-İ EŞ'ĀR 75 ^b -100 ^b VARAKLARI HAKKINDA.....	6
3.1. Mecmuada Yer Alan Şairler.....	6
3.2. Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Vezinleri	7
3.3. Mecmuada Yer Alan Nazım Şekilleri	11
METİN	17
SONUÇ	70
EK 1: MESTAB'a Göre Mecmuanın İçeriği.....	71
KAYNAKÇA	78
ÖZGEÇMİŞ	82
EK 2: Ali Emiri Bölümü Manzum 547'daki Şiir Mecmuası'nın Yazma Nüshası.....	84

GİRİŞ

Edebiyat tarihimiz açısından XVII. yüzyıl, Osmanlı şiirinin örneklerini bolca gördüğümüz ve bu örneklerin şiir meraklıları tarafından genellikle keyfi bir şekilde bir araya getirildiği dönemdir. Bir araya getirilen bu metinlerin bazıları derlendiği gibi hiçbir değişikliğe uğramadan bazıları ise el değiştirip eklentiler yapılarak bugünlere kadar gelmiştir. Bugün kütüphanelerde bulunan mecmuaların sayıları edebiyat araştırmacıları tarafından binlerle ifade edilmektedir. Bunlardan biri de “Millet Yazma Eser Kütüphanesi Ali Emiri Koleksiyonu Manzum:547 Mecmuâ-yı Eş'âr” isminde kayıtlı şiir mecmuasıdır.

Biz bu mecmuanın (Vr. 75^b-100^b) varakları arasındaki kısmı çalışmamıza konu edindik.

1. KLASİK TÜRK EDEBİYATINDA MECMŪA

Klasik Türk edebiyatında mecmua kelimesi birçok kaynakta farklı anlamlara gelecek şekilde kullanılmıştır. Genel itibariyle toplanıp biriktirildikten sonra düzenlenen ve terdip edilen, aynı veya farklı türden seçilmiş muhtelif hacimlerdeki metinlerin bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan eserlere mecmua denir. “Fikir, edebiyat, sanat, aktüalite gibi çeşitli konulara yer veren ve belirli aralıklarla neşredilen yayın, dergi (AYVERDİ, 2011: 784).” “Koleksiyon; derleme (KARAALIOĞLU, 1993: 484).” “Terim olarak, seçilmiş şiir, münşe'at, güfte vb. eserlerin toplanarak bir araya getirildiği eserlerin genel adıdır (MERMER-KOŞ KESKİN, 2005: 66).” Bununla birlikte mecmua kelimesinin tarihi seyir içindeki kullanımı, ansiklopedi ve sözlüklerde şu şekilde yer almıştır:

“Mecmua: Toplanmış, derilmiş, bir araya getirilmiş anlamına gelen mecmû' sözcüğünün müennesidir. Terim olarak 1. Benzer konudaki yazıları içeren yazıların toplanıp biriktirildiği seçilmiş yazılardan oluşan kitap demektir. Eski Türk edebiyatında şiir, fetva, münşe'at, hattat ve güfte mecmuaları ünlü ve yaygındır. Hafız Post mecmuası, Mecmua-i Arifi ve Hanende, ünlü güfte mecmualarının en eskilerindedir. 2. Belirli aralıklarla

çıkan, belli konularda ve çeşitli yazarlar tarafından yazılmış yazılardan meydana gelen süreli (periyodik) yayım, dergi. Geniş okuyucu kitlesine seslenen ve günlük çıkan gazetede konu ve düşünce birliği aranmaz. Ancak değişik aralıklarla çıkan dergi seslendiği kesime ve ele aldığı haber, yorum, meslek bilim alanı, düşünce ve sanat, teknik, mizah, çocuk, kadın veya siyaset konusuna göre kimlik kazanır. Dergi okuyucusu gazeteye göre sayıca daha az, fakat daha homojendir. Haftalık, on günlük, on beş günlük, aylık, yıllık, belirsiz sürelerle çıkarılır. XIX. Yüzyılda Macaristan'da günlük şiir dergileri çıkmıştır. Dergi boyutu çok değişkendir. Güncel ve popüler konularda resimli olarak çıkan mecmualara magazin denir. Mecmua terimi, Tanzimat'tan sonra, süreli yayınlardan olan ve çeşitli konulardaki yazıları içeren "dergi" anlamında kullanılmış., ilk dergilerde "mecmua" sözüne de yer verilmiştir: Mecmua-i funun (1862-1882, aylık bilim ve kültür dergisi), Mecmua-i Ebuzziya (1880-1912, on beş günlük kültür ve edebiyat dergisi), Mecmua-i asar (1882-1884, aylık edebiyat dergisi), Mecmua-i muallim (1887-1888, haftalık edebiyat dergisi) vb. Sonraları "mecmua" sözcüğü kullanılmadan, dergilerin sadece adları kullanılmıştır: Aile, Hafta, Diyojen, Hayal, Mektep, Servet-i funun vb. Ne var ki, "mecmua" sözcüğünü kullanma geleneği, daha sonraki yıllarda da zaman zaman sürdürülmüştür. Milli tettebular mecmuası (1915), Yeni mecmua (1917), Küçük mecmua (1922) vb.(Türk Dünyası Edebiyat Kavramları ve Terimleri Ansiklopedik Sözlüğü, 2005: 312-313)."

Mecmua kelimesini sadece Osmanlı şiirine indirgediğimizde İskender Pala:

"Derleme yoluyla meydana getirilen mecmualar, tamamen derlemecinin zevkine bağlıdır. Bu bakımdan çok düzgün ve tertipli mecmualar yanında düzensiz mecmualar da vardır. Eserleri yazıya geçmiş şair ve yazarlardan yapılan seçmelerin yer aldığı mecmualar bulunduğu gibi adları bilindiği halde henüz ele geçmemiş, bazı önemli eserlerin asılları veya kopyalarını içeren önemli mecmualar da vardır. Söz gelimi şairlerin divanlarına koymadıkları şiirleri ile edebiyat tarihi açısından önemi büyük olan risale ve mektupları bu mecmualarda bulunur. Mecmuaların konuları daha çok edebiyatla ilgilidir. Gazel, kaside, musammat, tarih, mektup vs. şekiller ile tevhid, na't, mersiye vs.

türler üzerine oluşturulmuş mecmualar bunlardandır. Ancak fıkıh, kelim gibi dini ilimler, simya, reml, sihir, falcılık gibi eski batıl ilimler; musikî, hat gibi sanat dalları vs. üzerine derlenmiş mecmualar da vardır. Bu tür mecmualar bir konu bütünlüğüne sahiptir. Buna karşılık her mecmua derleyicisi, aynı titizliği göstermeyebilir ve her çeşit hoş giden yazıyı mecmuasına alabilir. Bir gazelden sonra mensur bir latife, bir fıkıh kaidesinden sonra bir fal usulü, bir müstehcen fıkradan sonra bir öğüt yazılabilir; hatta değişik dillerde pasajlara yer verilebilir. Türkiye kütüphanelerinde tasnifi yapılmış binlerce mecmua vardır. Bunlar içinde en önemli olanlar edebî ve tarihî değer taşıyanlardır. Mecmualar içeriklerine göre adlandırılırlar. İçinde nazirelerin bulunduğu derlemelere “nazire mecmuası” denir. Ömer B. Mezid’in Mecmû’âtü’n-Nezâir’i , Eğirdirli Hacı Kemal’in, Câmî’u’n-Nezâir’i, Budinli Hisâlî’nin iki ciltlik Metâilu’n- Nezâir’i bunlardandır. Seçme şiirleri içeren mecmualar genellikle ‘Mecmû’a-i Eş’âr’ adıyla anılır. Bu tür mecmuaların kim tarafından derlendiği çoğu zaman belli değildir. İçinde birkaç şairin divanları bulunan mecmualar ise “Mecmû’a-ı Devâvîn” adıyla anılırlar. Ayrıca konuları karışık olup özel bir adla veya derleyicisinin adıyla anılan oldukça önemli mecmualar da vardır. Ayvansarâyî’nin yalnızca müstezadları içeren Eş’arnâme-i Müsteza’ı, Müminzâde Müsahib Efendi’nin Hekimoğlu Ali Paşa hakkında yazılan şiirleri derlediği Mecmû’a-ı Tevârih’i, Yahya Bin Mehmed Kâtib’in inşâ örneklerini içeren Münâhicü’l-İnşâ’sı, Feridun Bey’in Mecmû’a-ı Münşeâtü’s-Selâtin’i, değerli metinleri içeren Câmî’u’l-Meânî, Süleyman Faik Efendi’nin nazîre, fıkra ve anı içerikli mecmâsı vs. bunlardandır (PALA, 2004: 300).” bilgilerini vermektedir.

Osmanlı şiirinin metinlerinden hareketle mecmua hakkında şunları da söyleyebiliriz: Necati Bey’in:

“Şi’rimi mecmûalarda yazasız şevk ile siz

Tâ kim ola her varak aşk oduna bir bâdbîz(Tarlan, 1963: 284).”

Şiirimi şevk ile mecmualara yazın. Böylece her varak aşk ateşinin yelpazesi olsun diyerek mecmuaların yazılırken hangi duygularla yazıldığını ve yazıldıktan sonra malzemesi kelime; işlevi aşk olan bir sanatın ortaya çıkmasının ardından mecmuaların işlevini belirtiyor.

“Mecmua yazıcıları eserlerini vücuda getirirken türlü temennilerde bulunurlar. (BÜYÜKKARCI YILMAZ, 2013).”^{*} Elîfzâde Feyzî kendi mecmuasında:

*Yâ ilâhî bu tuhfe mecmû'a
Ser-be-ser toldugun nasîb eyle
Hatt-ı dilberle zülf-i yâr gibi
Dil-firîb oldugun nasîb eyle*

bu mecmuanın baştanbaşa dolmasını diler fakat bu alelade değil, dilberin saçı gibi gönül alıcı bir şekilde olmalıdır.

Mecmuasının değerini gösterebilmek için:

*Beher irfânda işbu mecmûa
Oldu tâliblere sefîne-misâl
Kıymet olur mu ol sefîneye kim
Ola dürr ü güherle mâl-â-mâl*

İrfanla dolu bu mecmua, inci ve elmasla dolu bir gemiye benzetilir. Feyzî, mecmualar için kullanılan “sefîne” terimini kullanmıştır:

Mecmuaya karşı olan samimiyeti sevgiyi ve nasıl taşındığıyla ilgili;

*Mecmua gibi koynuma girseydin efendim
Mazmûn u mezâyâ-yı dile vâkıf olurdun*

beyitinden mecmuaların, sahibinin yanında, koynunda taşındığı anlaşılmaktadır.

Bazen mecmua ve mecmuada bulunan mazmunlar hakkında yorumlarda bulunulur;

*Bâgdır sanki bu mecmû'a-i pâk
Tâze mazmûnlarıdır mîve-i ter
Nahl-bendân-ı ma'ânî şehri
Eylemiş her biri bir arz-ı hüner*

^{*}Bu kısımdaki şiirler ile italik yazılar Büyükkarcı Yılmaz'ın çalışmasından alınmıştır.

*Bu fakîrin dahı bu bâğ içre
Bir kalem işlemedi kalsın eser*

*mecmua bir bağa, buradaki yeni mazmunlar da taze meyveye benzetilir.
Ayrıca derleyici sanki telif bir eser sahibi gibi, özenle hazırladığı mecmuanın
kalıcı olması, gelecek nesillere ulaşması arzusunu dile getirmiştir.*

Göz nuru dökerek eserini vücuda getiren mecmua yazarı eserinin elinden çıkmasından sonraki durumuyla ilgili;

*Demâdem eyle bu mecmûanın evrâkını mahfûz
Çü gonçe bâd-ı âfetden perîşân olmasın yâ Rab
Hemân bir şâhid-i zîbâya dönmüşdür letâfetde
Giribân-ı rakîb dest-i nâdân olmasın yâ Rab*

*Tanrı'dan, bu mecmuanın yapraklarını korumasını, sert rüzgârdan dolayı
gonca gibi dağılmamasını, cahillerin eline geçmemesini diler.*

Elimizdeki çalışma içinde nazirelerin de olduğu bir şiir mecmuasıdır. Baştan sona bir nazire mecmuası değildir. Bu sebeple nazire türü ile ilgili olarak kısaca şunları söyleyebiliriz: Nazire, bir şairin başka bir şairin şiirine aynı konu aynı vezin, aynı kafiye ya da redif ile şiir yazmasıyla ortaya çıkan şiir türüne denir. Nazire yazmaya tanzir etme, bu tür şiirlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen eserlere nazire mecmuaları denir. Nazirede beğeni ön plandadır. Şair beğendiği şiirden daha güzel bir şiir yazma amacıyla şiirini kaleme alır. Bu şekilde de Osmanlı şiiri daha renkli daha canlı bir hal almıştır. Önde gelen nazire mecmuaları ise; Ömer Bin Mezid'in Mecmû'atü'n-Nezâ'ir, Eğirdirli Hacı Kemâl'in Câmî'u'n-Nezâ'ir, Pervane Bey'in Pervane Bey Mecmûası, Budinli Hisali'nin Metâli'u'n-Nezâ'ir

2. MECMŪA'-İ EŞ'ÂR HAKKINDA

İstanbul'da Millet Yazma Eser Kütüphanesi Ali Emiri Koleksiyonu Manzum 547 numarada kayıtlıdır. Mecmuada istinsah tarihi hakkında bir bilgi bulunmayıp iç kapakta "İsteshabü'l-fakr Keresteci El-hac İbrahim Ağazade Mustafa Nuri Dede" kaydı yer almaktadır. Ayrıca bu kaydın yer aldığı kısmın

solunda bulunan yelkenli gemi resimlerinin altında “Biraderim Ahmed Efendi merhumun resmidir.“ Bunun hemen altında “Resm-i Ahmed Efendi“ kaydı yer almaktadır. Zahriyede Millet Yazma Eser Kütüphanesi’ne ait olduğunu gösteren iki tane mühür bulunmaktadır.

Mecmua’nın ölçüleri 220 x 160; 150 x 110 mm şeklindedir. Mukavva kapaklar, vişne çürüğü rengi ince deriyle kaplanmıştır. Köşelerde ve ortalarda üçer nokta yer almaktadır. Deri cilt kenarlarda yıpranmıştır. Yaprakların bir kısmı dağılmak üzeredir. Kâğıdı krem aharlıdır. Bazı yapraklarda lekeler olup yer yer hafif mürekkep dağılmaları vardır.

Mecmua talik yazı ile yazılmış olup toplam 148 varaktır. Çift sütun şeklinde yazılmıştır. Birinci sütunda bir şiirin ilk mısrası ikinci sütunda ise diğer mısrası yer almaktadır. Varaklarda çoğunlukla müşir kullanılmıştır. Tüm başlıklar, mahlaslar ve bazı beyitler kırmızı mürekkeple yazılmıştır.

3. MECMŪA’-İ EŞ’ĀR 75^b-100^b VARAKLARI HAKKINDA

3.1. Mecmuada Yer Alan Şairler

Mecmuanın çalıştığımız kısmında 24 şaire ait toplam 45 şiir bulunmaktadır. Şair ve o şairlere ait şiir adedi şu şekildedir:

- ‘Abdī’ye ait 3 gazel bulunmaktadır.
- Adnī’ye ait 2 tahmis bulunmaktadır.
- Ahmedī’ye ait 1 gazel bulunmaktadır.
- ‘Aşık Ömer’e ait 2 müseddes ve 2 muhammes bulunmaktadır.
- Cinānī’ye ait 1 müseddes bulunmaktadır.
- Edīb’e ait 1 tahmis bulunmaktadır.
- Fiğanī’ye ait 1 gazel bulunmaktadır.
- Eşrefzāde’ye ait 1 gazel bulunmaktadır.
- Hüdāyī’ye ait 1 gazel bulunmaktadır.

- Kaygusuz Abdal'a ait kaside(dolapname) bulunmaktadır.
- Mahvī'ye ait 2 tahmis bulunmaktadır.
- Menba'i Efendi'ye ait 1 gazel bulunmaktadır.
- Nakşī Efendi'ye ait 3 gazel ve 1 tahmis 1 muhammes bulunmaktadır.
- Na'tī Efendi'ye ait 1 gazel bulunmaktadır.
- Es'ad Efendi'ye ait 1 gazel bulunmaktadır.
- Nefī Efendi'ye ait 1 gazel bulunmaktadır.
- Niyāzī'ye ait 1 gazel bulunmaktadır.
- Nūrī Efendi'ye ait 1 gazel ve 1 tesdis bulunmaktadır.
- Rūhī-yi Bağdādī'ye ait 4 gazel bulunmaktadır.
- Sādıkī'ye ait 1 gazel bulunmaktadır.
- Vahdeti'ye ait 4 gazel ve 1 tahmis bulunmaktadır.
- Vīrānī Efendi'ye ait 2 gazel ve 1 müseddes bulunmaktadır.
- Yunus Emre'ye ait 1 gazel (şathiye) bulunmaktadır.
- Za'īfī'ye ait 1 gazel bulunmaktadır.

3.2. Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Vezinleri

Mecmuada 9 farklı vezin kullanılmıştır. En çok kullanılan vezinler 16 defa “Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün” ve 15 defa “Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün”dür. En az kullanılan vezinler ise 1 defa Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün ve 1 defa Yunus Emre'ye ait 14'lü hece ölçüsü ile yazılmış bir şathiye'dir. Vezinler ve kullanıldıkları sayılar aşağıdaki gibidir:

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün (16 defa)

Remel: _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün (15 defa)

Hezec: . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılün (5 defa)

Remel: . . _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _

Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılün (2 defa)

Remel: _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

Mef'ülü Mefā'ılü Mefā'ılü Fe'ülün (2 defa)

Hezec: _ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _

Mefā'ılün Mefā'ılün fe'ülün (2 defa)

Hezec: . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

Fe'ılātün Mefā'ılün Fe'ılün (1 defa)

Cedid: . . _ _ / . _ _ _ / . . _

Mef'ülü Mefā'ılün Mef'ülü Mefā'ılün (1 defa)

Hezec: _ _ . / . _ _ _ / _ _ . / . _ _ _

14'lü hece ölçüsü

Mecmuanın tezimize konu olan kısmındaki şairler ve şiirlerinde kullandıkları vezinler aşağıda (Tablo 1) birlikte verilmiştir:

Tablo 1: 175^b-100^b varakları arasında yer alan şiirlere ait bilgiler

Şiir Numarası	Şairi	Divanında var/yok	Kullanılan Vezin
1	Rühī-yi Bağdādī	var	Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılün
2	Ahmedī	yok	Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılün
3	Vahdetī	var	Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılün
4	Fiğānī	var	Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılün
5	Vahdetī	var	Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılün
6	°Abdī	*	Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılün
7	°Abdī	*	Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılün

8	°Abdī	*	Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
9	Rūhī-yi Bağdādī	var	Mefā°lün Mefā°lün Mefā°lün Mefā°lün
10	Rūhī-yi Bağdādī	var	Fe°ilātün Mefā°ilün Fe°ilün
11	Vahdetī	var	Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilün
12	Mahvī	yok	Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
13	Mahvī	yok	Mef°ülü Mefā°lū Mefā°lū Feülün
14	Cinānī	var	Mef°ülü Mefā°lū Mefā°lū Feülün
15	Hüdāyī	var	Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
16	Rūhī-yi Bağdādī	var	Mef°ülü Mefā°lün Mef°ülü Mefā°lün
17	Za°ifī	yok	Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
18	Niyāzī	var	Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
19	Nūrī Efendi	var	Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
20	Vahdetī	yok	Mefā°lün Mefā°lün Mefā°lün Mefā°lün
21	Nefī Efendi	var	Mefā°lün Mefā°lün Mefā°lün Mefā°lün
22	Es°ad Efendi	*	Mefā°lün Mefā°lün Mefā°lün Mefā°lün
23	Na°tī Efendi	*	Mefā°lün Mefā°lün Mefā°lün Mefā°lün
24	Virani Efendi	**	Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
25	Vīrānī Efendi	yok	Mefā°lün Mefā°lün Mefā°lün Mefā°lün
26	Naqşī Efendi	var	Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
27	Naqşī Efendi	var	Mefā°lün Mefā°lün fe°ülün

28	Naqşī Efendi	var	Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün
29	Eşrefzāde	var	Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün
30	Nūrī Efendi	var	Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün
31	Vahdetī	yok	Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılün
32	Sādıkī	*	Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılün
33	Menba'ı Efendi	*	Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılün
34	Yunus Emre	var	14'lü Hece Ölçüsü
35	Kaygusuz Abdal	var	Mefā'ılün Mefā'ılün fe'ılün
36	Vīrānī Efendi	var	Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılün
37	Naqşī Efendi	***	Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün
38	Naqşī Efendi	var	Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün
39	Adnī	yok	Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılün
40	Adnī	yok	Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün
41	Edīb	*	Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün
42	°Aşık Ömer	var	Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılün
43	°Aşık Ömer	yok	Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün
44	°Aşık Ömer	var	Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün
45	°Aşık Ömer	var	Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılün

Tablo Hakkında Bilgi:

1. (*) Yıldız ile belirtilen şiirlerin şairlerinin divanları daha önce herhangi bir şekilde yayımlanamamış yahut yayımlanmış ise de tespit edilememiş şiirleri ifade eder.
2. (**) Yan yana iki yıldız ile belirtilen şiir divanda yer almamaktadır ve mecmuada adı geçen şaire ait değil başka bir şaire ait olma ihtimalini göstermektedir.
3. (***) Yan yana üç yıldız ile belirtilen şiirin sadece zemin kısmı divanda yer almaktadır.

3.3. Mecmuada Yer Alan Nazım Şekilleri

3.3.1. Müseddes

“Aynı vezinde altı mısralık bendlerin birleşmesiyle meydana gelen musamatlara müseddes denir. Genellikle 5-7 bend arasında yazılmışlardır. Müseddeslerin kafiye şekilleri oldukça değişiktir. Bu değişik kafiye şekilleri şöylece gösterilebilir:

a) Müseddes-i müzdevic

aaaaaa	bbbbba	ccccca
aaaaaa	bbbbaa	cccccaa

b) Müseddes-i mütekerrir

aaaaaA	bbbbbaA	cccccaA
aaaaAA	bbbbaAA	ccccAA

c) 5. ve 6. mısralar kafiyesi

aaaavy	bbbbyy	ccccvy
--------	--------	--------

d) Son iki mısralı kafiyesi

aaaaaa	bbbbyy	ccccyy
aaaavy	bbbbyy	cccczz
aaaVVV	bbbVVV	ccccVV

Müseddeslerin bu kafiye şekilleri dışında nazım şekillerinin değişikliğe uğratıldığı Tanzimat döneminde “aaaaaA bbbbaA” kafiyeli müzdevic ve mütekerrir şekil ile “aaaaa bbbbbb cccccc” şeklinde her bendi ayrı kafiyeli bir başka şekli de kullanılmıştır.

Müseddes konuları da öteki musammatlarda olduğu gibi çok değişik ve geniştir. Hemen her konu müseddes konusu yapılmış, ama özellikle tasavvufi fikir ve düşünceler bu nazım şekliyle işlenmiştir.

Müseddes, murabba’ ve muhammesten sonra edebiyatımızda en çok kullanılan musammatlardandır. Pek çok şairin divanında en azından bir müseddes bulunur (İPEKTEN, 1999: 104-105).”

Çalışmamızda Cinani’ye ve Viraniye ait birer müseddes-i mütekerrir Aşık Ömer’e ait 5. ve 6. mısraları kafiyeli bir müseddes ile bir müseddes-i mütekerrir yer almaktadır. Toplamda 4 müseddes vardır.

3.3.2. Tesdis

“Bir gazelin her beytinin önüne aynı vezin ve kafiyede dört mısra eklenerek yapılan müseddeslere tesdis denir. Tesdis’in kafiyelenişi:

aaaa(aa) bbbb(ba) cccc(ca)

şeklindedir. Ama bu tür, usulüne uygun tesdisler çok az yapılmıştır. Buna karşı şairler bir gazelin matla’ını alıp önüne dört mısra ekleyerek mütekerrir müseddes yapmışlar ve buna da tesdis demişlerdir. Tesdisin bu şekli daha çok görülmüştür. Aslında tesdis, tahmîs gibi edebiyatımızda çok kullanılan bir şekil değildir (İPEKTEN, 1999: 108).”

Çalışmamızda Nuri Efendi’ye ait 1 tesdis bulunmaktadır.

3.3.3. Muhammes

“Kelime manası beşli, beş katlı, beşgen demektir. Edebiyat terimi olarak aynı vezinde beşer mısradan oluşan bentlerle yazılan şiirlere denir (İSEN, 2011: 234).”

Genellikle 4-8 bend arasında yazılmışlardır. Az görülmekle birlikte daha uzun, 12-13 bende kadar uzayan muhammesler de vardır. Muhammeslerde kafiye şekilleri şöyledir:

a) Muhammes-i müzdevic

aaaaa bbbba cccca

b) Muhammes-i mütekerrir

aaaaA bbbbA ccccA

aaaAA bbbAA cccAA

Son iki mısraı nakarat olan muhammeslere edebiyatımızda çok az rastlanmıştır.

Muhammesler her konuda yazılabilir. Felsefi bir fikir, bir düşünce bir dünya görüşü, övgü, aşk, sevgiliyi özleyiş muhammeslerin konusu olabilir. Son bendde şairler mahlaslarını söylerler (İPEKTEN, 1999: 96-97).”

Türk edebiyatında musammatların en çok kullanılan çeşitlerinden biri olarak geçmektedir.

Çalışmamızda Aşık Ömer’e ait üç muhammes-i mütekerrir yer almaktadır.

3.3.4. Tahmis

“Arapça beş sayısı anlamına gelen hams kökünden türemiş beşleme anlamında bir kelimedir. Edebiyat terimi olarak tahmis, bir gazelin ya da bir kasidenin her beyitinin önüne aynı vezin ve kafiyede üç mısra eklenmesi suretiyle oluşan bentlerden oluşmuş nazım şeklinin adıdır. Kafiyelenişi şu şekildedir:

aaa(aa) bbb(ba) ccc(ca)

Yapılan tahmisin başarılı olabilmesi için, eklenen mısraların tahmis edilen beyitlerle anlam açısından uyuşması gerekir. Tahmis edebiyatımızda çok kullanılan musammatlardandır. Şairler devlet büyüklerinin ya da beğendikleri

şairlerin gazellerine bazen de kendi gazellerine tahmis söylemişlerdir (İSEN, 2011: 236).”

Çalışmamızda Vahdetî ve Edîb'e ait birer; Mahvî, Nakşî ve Adnî'ye ait ikişer tahmis yer almaktadır.

3.3.5. Gazel

Klasik Osmanlı şiirinde en çok tercih edilen nazım türlerinden biri gazeldir. Klasik Türk edebiyatı kaynaklarında yer alan neredeyse bütün şairlerin gazeli vardır.

“Gazel, sözlük anlamı “kadınlarla aşıkane sohbet etmek” olan Arapça bir sözcüktür. Özellikle aşk, güzellik ve içki konusunda yazılmış belirli biçimdeki şiirlere denir (DİLÇİN, 2005: 104).” Sevgiden, sevgilinin aşkından sözedен gazeller Arap edebiyatında önceleri kasîdeler içinde bir bölüm olarak görülürken VII. yüzyıldan sonra bu adla ayrı bir şekil olarak kullanılmağa başlanmıştır. Ama bunlar bugün kullanılan anlamda bir nazım şeklinin adı olmayıp hangi şekilde yazılırsa yazılsın sadece konuları bakımından bu adı taşıyan şiirlerdir.

Nazım terimi olarak gazel, kafiye örgüsü aa ba ca... olan beyit sayısı genellikle 4-15 arasında değişen bir nazım şeklinin adıdır. Murassa, yani iki mısrası birbirine kafiyeli olan ilk beytine Matla', matladan sonra gelen ikinci beytine de Hüsn-i Matla' denir. Gazelin son beytine Makta' ve makta'dan önceki beyte de Hüsn-i Makta' adı verilir. Gazelin en güzel beytine de Şah-beyt ya da Beytü'l gazel denir. Şair gazelin makta' beytinde adını söyler. Bu, şairin sonradan aldığı ikinci adı, mahlasıdır (İPEKTEN, 1999: 17).”

Ayrıca mecmuada gazel nazım şekliyle “İlâhi Yûnus Emrem Rahmetullahi” başlıklı bir şiir yer almaktadır. Bu şiiri incelediğimizde bunun bir ilahi olmadığı bir şathiye olduğunu belirttik. “Şathiye, sözlüklerde, “dudaklarda bir tebessüm uyandırmak maksadıyla söylenen manzume” olarak tarif edilir. Dinî-Tasavvufî Türk edebiyatında ise “Allah ile tekellüfsüz, şakalı bir edâ ile konuşur gibi yazılan tür”e verilen addır.

Şathiyede Mutasavvıfın tasavvufî aşk ile vecd ve istiğrak halinde söylediği ilk bakışta halkın anlayamayacağı veya hoşuna gitmeyeceği biçimde birtakım sözler bulunur. Bu sözlerde şaka, alay, istihza, çocuk eğlencelerine benzemekle birlikte batınen bunlardan Allah’a ait hakikat gizlidir.

Bu türdeki üslup iki sevgilinin başbaşa kaldıklarında takındıkları samimi üsluptan başka bir şey değildir. İfadeler şeriat ölçüleri içindedir. Ancak zamanla bazı şairler bu üslubu şeriat ölçülerinden uzaklaştırmışlardır. Bu tür şiirler ise küfriyattan sayılmıştır.

Yûnus Emre ve Kaygusuz Abdal gibi ünlü mutasavvıfların şathiyeleri bulunmaktadır (GÜZEL ve TORUN, 2003: 355).”

Mecmuamızda yer alan gazellerin beyit sayısı en az 5 en çok 19’dur. Toplam 29 gazel vardır.

3.3.6. Kaside (Dolapnâme)

Elimizdeki çalışmada Kaygusuz Abdal’a ait kaside nazım şekliyle yazılmış türü dolapname olan bir şiir bulunmaktadır. Elimezdeki kaynaklarda dolapname ile ilgili bilgileri ise; “Dolab, kelime manasıyla içine eşya konulan raflı veya rafsız göz; kuyudan su çıkarmaya yarayan ağaçtan veya demirden yapılmış çark; devreden, dönen; bedesten içindeki dükkanlar anlamlarına gelir. İstilahî manada ise Allah aşkı, Allah’a teslimiyet, Hak’dan aldığını halka vermek gibi anlamlara gelir. Allah aşkını terennüm eden, sorulu-cevaplı yazılan manzum eserler de dolapnâme adını alır. Dinî-Tasavvufî Türk Edebiyatında pekçok dolapnâme örneği bulunmakla birlikte Yunus’la Kaygusuz’un dolapnâmeleri ün kazanmıştır (GÜZEL ve TORUN, 2003: 336).”

Çalışmamızdaki şiirlerin nazım şekilleri ve adedi aşağıda (Tabol 2) birlikte verilmiştir:

Tablo 2: 175^b-100^b varakları arasında kullanılan nazım şekillerinin tablosu

Nazım Şekli	Adedi
Gazel	29
Tahmis	8

Müseddes	4
Muhammes	2
Tesdis	1
Kaside	1

3.4. Mecmuada Karşılaşılan Bazı Problemler

30 numaralı şiir mecmuuda muhammes-i Nuri Efendi şeklinde gösterilmiş olup bizim yaptığımız inceleme neticesinde bunun muhammes olmayıp tesdis olduğu tespit edilmiş ve metin-inceleme kısmında tesdis olarak aktarılmıştır. Virani Efendi'nin şiiri olarak gösterilen 24 numaralı şiir dīvānda yer almamaktadır. Bu şiir http://www.asikremzani.net/makale/Kalender_Celebiden_2.html internet bağlantısında Kalender Çelebi'ye ait olarak belirtiliyor. Mahlas beyitte Kalender yazıyor. Kaynak olarak Hüseyin Hürrem Ulusoy'un 2014'te Ankara'da çıkan Pir Dergâhından Nefesler kitabı belirtilmiş. Kitabın aslına ulaşamadık. Bununla birlikte mecmuuda tahmis olarak yer alan 37 numaralı şiirin, muhammes olduğu tespit edilerek inceleme ve metin kısmında tahmis yerine muhammes olarak gösterilmiştir. Ayrıca birçok şiirde yaptığımız kaynak taraması sonucunda bazı beyitlerin yer değiştirdiği bazılarının eksik olduğu bazılarının ise kelimelerin farklı olduğu görülmüştür. Bununla ilgili kaynak şiirlerin yerleri dipnotta belirtilmiş olup tam künye ise kaynakça kısmında verilmiştir.

METİN

1. (75b)
RŪHĪ-İ BAGDĀDĪ RAHĪMEHU'LLĀH
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
Remel: _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _

1. kaçma çevgān-ı muhabbetden gönül cevlane gel
başuñı toḅ eyle ehl-i ḥāl iseñ meydāne gel
2. ka'be olursa ayak başmam dēdūñ meyhāneye
kāfir olduñ i'tirāf ét zāhidā imāne gel
3. yoluña éy dil raḳīb-i ḥār dirsēn gelmeye
gülsitān-ı kūyına mestāne git mestāne gel
4. mest olup zāhidlere °arz étme çāk-ı sīneñi
sırr-ı °ışkı açma her kec-ṭab° olan nādāne gel
5. nīze-i °irfān elinde tevsen-i ṭab° ise rām
nazm meydānı senüñdür **Rūḥiyā** cevlane gel

2. (75b)
ĠAZEL-İ AḤMEDĪ
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
Remel: _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _

1. ḥāme-i ḳudretle yazmış naḳş-bend-i kāf u nūn^a
ḥüsn-i ḥulḳ ile seni ser-defter-i mā-yesturūn^b
2. éşiginde her seḥer °uşşāk-ı şeydā-dillere
érişür āvāz-ı bil eshirihum yestagfirūn^c
3. °āşık-ı şādık menem °ışkuñ yoluñda rāstī
şidḳ-ı da°vāya delīl innā lenaḥnu şādikūn^d
4. māni° olaldan °adūlar vaşluña virdüm budur
āyet-i sübhānehu °ammā yeḳūlu ḳalimūn^e

1: AE 75^b. Rūhī-yi Bağdādī: Dīvān: G.757.

2: AE 75^b. Aḥmedī: Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.

^a “O!” Bakara, 2/117.

^b “(Kaleme ve kalemlerle) yazdıklarına ant olsun.” Kalem, 68/1.

^c „Sabahın erken saatlerinde onlar istiğfar ederler.” Zāriyāt, 51/18.

^d Benzeri şu ayet vardır: „İşte bunlar (imanlarında) sadık olanların ta kendileridir.” Hucurāt, 49/15.

^e Benzeri şu ayet vardır: „Seni dinledikleri vakit neye kulak verdiklerini de birbirleriyle fısıldaşırken o zalimlerin „Siz ancak büyülenmiş bir adama tâbi oluyorsunuz!” diyeceğini de biz çok iyi biliyoruz.” İsrā, 17/47.

5. **Aḥmedā** çün çeşm-i hūn-rīzūñ belā-engīz ile
eyledi teslīm-i cān *innā ileyhi rāciʿūn*^f

3. (76a)

VAHDETİ

Fāʿilātūn Fāʿilātūn Fāʿilūn

Remel: _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. meclise cem° oldu cümle t̄alībūn
oldular nuṭṭ-ı ḥudāya sāmī°ūn
2. söylemeñ siz söyledi ḥaḫ anlara
siz benüm sırrımsuñuz éy mū'minūn
3. ben sizūñüm siz benümsiz dédi ḥaḫ
bildiler bu sırrı cümle °ālimūn
4. aldılar söz-i hüviyyetden ḥaber
anuñ içün oldu anlar °āmilūn
5. bildiler zāt u şıfātıñ ismini
oldular fi'l-cümle anlar kāmīlūn
6. érdiler zāt ile ḥaḫkuñ zātına
dédiler *innā ileyhi rāciʿūn*
7. érdiler zāt u şıfāta **Vahdeti**
oldılar bu yolda anlar sālīmūn

^f “Ki onlar başlarına bir bela geldiği zaman ,Biz Allah’ın (dünyada takdirine teslim olmuş kulları)yız ve bi (ahirette de) yine O’na döneceğiz.” Bakara, 2/156.

3: AE 76^a. Vahdeti: Dīvān: G.91.

4. (76a)

FİĞÂNİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Remel: _ . __ / _ . __ / _ . __ / _ . __

1. hāme-i kudretle yazmış naķş-bend-i kāf nūn
hūsn-i hūlk ile seni ser-defter-i mā-yesturūn
2. sākin olaldan maħalleñde raķīb-i nā-sezā
reşk éder bu cān u dil *yā leyte kavmī ya'lemūn^a*
3. °āşık-ı şādıklaruz °ışkūñ yolında tā ebed
şāhid-i işbātumuz *innā le-nahnu şādikūn*
4. *len tenālū 'l-birre hattā tünfikū^b* dérsen revā
baş u cān terk édelüm *kullun ledeynā muħzarūn^c*
5. bu **Fiğānī** çeşm-i hūn-rīz-i belā-āmīz iken
eyledi teslīm-i cān *innā ileyhi rāci'ūn*

5. (76b)

VAHDETİ

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Remel: . . __ / . . __ / . . __ / . . __

1. cānumı yoluña ķurbān édeyüm n'olsa gerek
alnuma kilk-i ķazā çekdügi resm olsa gerek
2. āħiret ister isenñ dünyada giryān ol kim
h^vābda ağlayan éy dil uyanup gülse gerek
3. ka'r-ı deryāda yérün şırça sarāy olsa dilā
seni ğavvāş-ı ecel anda daħı bulsa gerek
4. gülme pul çokluğına gül gibi éy şāhib-i zer
sararup berg-i hazān gibi ruħuñ şolsa gerek

4: AE 76^a. Fiğānī: Dīvān: G.65.

^a “Gir cennete!” denildi. O, „Keşke kavmim bilselerdi!” Yâ-Sîn, 36/26. ayet.

^b “Siz sevdiğiniz şeylerden Allah için harcamadıkça asla iyiliğe nail olamazsınız.” Âl-i İmrân, 3/92.

^c “Ve muhakkak hepsi toplanıp huzurumuza getirileceklerdir.” Yâ-Sîn, 36/32. ayet.

5: AE 76^b. Vahdeti: Dīvān: G.71.

5. ebedü'd-dehr diri şanma kalam dünyāda
çār u nā-çar dilā zinde olan ölse gerek
6. kefi mīzānuñı doldurmaz iken kevn ü mekân
bir avuç toprağıla iki gözün dolsa gerek
7. dem bu demdür beri gel bezm-i ğama **Vahdetiyā**
içelüm bāde-i ʿışkı pey ü pey n'olsa gerek

6. (77a)

ʿABDĪ

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Remel: _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _

1. dilberā naqşuñ senün naqş-ı Resülü'llāh[dur]
resm olan ol naqş içinde şekli-i fazlu'llāhdur
2. zülf-i şeb-rengün beyānı sırr-ı *sübḥāne'lezzā*^a
çeşm-i müjgānuñ tılısm-ı *küntü kenzü'llāhdur*^b
3. leblerün vaşfi-durur *ʿaynen tüsem mā selsebīl*^c
laʿlünñi dervāzesi ʿayn-ı sebīlu'llāhdur
4. vech-i pāküne okurlar muşhaf-ı *lā-reybe fih*^d
ḥatt u ḥālünñ ayet-i esrār-ı ʿilmü'llāhdur
5. turra-yı ʿanber-şemīmün *ʿurvetü'l-vüşkā-i dīn*^e
nuṭk-ı laʿlünñ ḥazret-i Hızru mesīhu'llāhdur
6. şuhf-ı Tevrāt u Zebūr İncīl ü Furḳān cümleten
şerh-i vechünñdür ki vechünñ ʿayn-ı zātu'llāhdur
7. ʿilm ü tefsīr ü meʿānī şarf u naḥv ile kelām
defter-i ḥüsnüne nisbet māsiva'llāhdur

6: AE 77^a. ʿAbdī: Dīvān tespit edilemedi.

^a “Her türlü noksanlıktan münezzeḥ bulunan Allah, kulunu geceleyin Mescid-i Haram’dan alıp...” İsrâ, 17/1.

^b “Ben gizli bir hazineydim.” Kutsî hadis (Yılmaz, 1992: 98).

^c “Bu orada bir çeşmedir ki adına ‚selsebīl‘ denir.” İnsân, 76/18.

^d “Onda şüphe yoktur.” Bakara, 2/2.

^e “Kopmayan sağlam bir ip.” Bakara, 2/256.

8. ser be-ser nuṭḡ-ı ilāhī tıtdı vechünḡe ḡarār
zāhir u bāṭın cemālün ʿarş-ı vechu’llāhdur
9. bu vücūduḡ keşṭısın girdāb-ı ḡamdan ʿ**Abdiyā**
kurtaran ʿārif bugün Nūh-ı nebiyyu’llāhdur

7. (77a)

ʿ**ABDĪ**

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Remel: _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. şubḡ-dem oldı hidāyet bize ehlu’llāhdan
ḡalbümüz oldı münevver nūr-ı ʿilmu’llāhdan
2. küntü kenze mazhar olduḡ *aḡseni takvīm*^a ile
men ledün ʿilmini taʿlīm eyledük Allāhdan
3. aḡladuḡ bildük rumūz-ı *ʿalleme’l-esmāy*^b biz
sırr-ı Furḡān nāzil oldı bize ʿarşu’llāhdan
4. *sūre-i Ṭāhā vü Yāsīn*^c oldı da’im virdümüz
ḡöḡlümüz ḡālī degül her demde kim Allāhdan
5. keşret-i dünyāyı terk eyle bugün sen ʿ**Abdiyā**
künc-i ʿuzlet iḡtiyār ét geḡme zıḡru’llāhdan

7: AE 77^a. ʿAbdī: Dīvān tespit edilemedi.

^a “Biz insanı en güzel bir biçimde yarattık.” Tīn, 95/4-6.

^b “İsimleri öğretti.” Bakara, 2/31-32.

^c Tā-Hā, 26. sure; Yā-Sīn, 36. sure.

8. (77b)

°ABDĪ

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Remel: _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. nüşha-i ümmü'l-kitābı gösterelden pīrimüz
mazhar-ı °ilm-i ledünnī olmuşuz her birimüz
2. anlayaldan sırr-ı *sübḥāne'llezī esrāy*ı biz
istivā remzini feḥm étdük odur tevfirimüz
3. geçinürsek ğam degül erbāb-ı fakruḥ şīriyüz
ḥazret-i şems-i Ḥudādur kā'id-i zencīrimüz
4. himmet-i pīr ile feth oldu bize bāb-ı °ulüm
°alleme'l esmāyı bildük yok-durur taqşīrimüz
5. kısmet étdükde Ḥudā rüz-ı ezelde °Abdiyā
°ışk-ı Mevlānā ile etmiş bizüm taḥmīrimüz

9. (78a)

RŪḤĪ-YĪ BAGDĀDĪ

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

Hezec: . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. bıraḫdı iştıyāk-ı rāh-ı vahdet vecde °uşşākı
edir ke'sen ve nāvilhā elā yā eyyuḥe's-sākī
2. koyup luṭf-ı °amīmünḡ gayrā °arz-ı ihtiyāc étmem
ilāhī ente ḫallākī ilāhī ente rezzākī

8: AE 77^b. °Abdī: Dīvān tespit edilemedi.

9: AE 78^a. Rūḫī-yi Bağdādī: Dīvān: G.1105.

3. ne mümkin devlet ü dünyā-yı dūna iʿtibār étmek
ʿarefnā küllü şey'in hālīken illā vechike 'l-bāķī
4. vérüp her şey'i istiʿdādı deñlü luţf kılmış Hāķ
kimi cennet talebkārı kimi dīdār müřtāķı
5. hemīře vařf-ı pāk ile geķer evķātı **Rūhīnūñ**
n'ola eřʿarınuñ řīt ü řadāsı tıtsa āfāķı

10. (78a)

RŪHĪ-YĪ BAĖDĀDĪ

Feʿilātün Meřʿilün Feʿilün

Cedid: . . . _ _ / . . . _ _ / . . . _

1. ķıl fevtü'ş-řabūhı yā sāķī
eřķinī min-mūdāmike 'l-bāķī
2. bu ne meydür ki bŷy-ı cān-başşı
mest-i lā-yaʿķil éde ʿuřřāķı
3. götür ol burķaʿı cemālinden
řādumān eyle cān-ı müřtāķı
4. olalı mest-i bāde-i vaşdet
tutdı řīt u řadāmız āfāķı
5. daķı **Rūhī** ĥumār ķalsun mı
řalaʿa 'ş-şemsu eyyuĥe 's-sāķī

10: AE 78^a. Rūhī-yi BaĖdādī: Dīvān: G.1106.

11. (78b)

GAZEL-İ BÂKÎ TAHMÎS-İ VAHDETİ

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

Remel: . . _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _ _

1. amdü li'llâh ki dilâ mazhar-ı fehm-ârâyam
evc-i rifatde hümâ gibi semâ-sîmâyam
Kâf-ı kudretde bugün sâkin-i bî-pervâyam
n'ola dehr içre nişânım yoğise  Ankâyam
ne  aceb seyl gibi çağlamasam deryâyam
2. benem ol âyine-i şüret-i zat-ı yek-tâ
benem ol vâkıf-ı esrâr-ı rumûz u esmâ
benem ol maţla -ı envâr-ı ilâhî a lâ
göze göstermez ise taņ mı beni her ednâ
ki nazâr fark  edecek mertebeden a lâyam
3. m -be-m  zâtımı tebdil  edeli Kur'âna
 rmişem meretebe-i besmele-i rahmâna
r  be-ru nâzıram envâr-ı ruĥ-ı c n na
iltif t eylemezem zerre kadar n d na
 s m n-ı h nere mihr-i ciĥ n- r yam
4. g sterelden y zini baņa kel m-ı ma n 
kılca gelmez g z me kıyl-ı maĥ l-ı c hel 
b r n p ş l-ı  ab yı  din p terk-i kab 
ş ret  gerçi ged  şeklin urundum amm 
mesned-i memleket-i ma rifete d r yam

11: AE 78^b. Vahdeti: D v n: M.10.

5. **Vahdeti** şüret-i şekl-i beşer-i âdemde
gelmişem ahsen-i takvîme demâdemde
ibn-i Meryem geçinüp vâsıta-i hâtemde
Bakiya dîn ü Muhammed hakıçün  alemde
d me c n baħş ile nazm i re bug n  Is yam

12. (79a)

GAZEL-İ ŐEYHİ TAHMİS-İ MAHVİ

F cil t n F cil t n F cil t n F cil n

Remel: _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. k nt  kenz n sırrı ol b g ne bils n  l seni
d m-ı  aqla d Őme kim d v ne bils n  l seni
g lsit n ile dil n hum-h ne bils n  l seni
ma rifetle Ka be ol b t-h ne bils n  l seni
beyt-i ma m r  t  z n v r ne bils n  l seni
2. k hne-Ş l p Őide olsun hem miy ne  t resen
ol y ri mecn n-Őifat bild rme h l n sa a sen
p yim l olsun fen  ender-fen da Ş h-ı ten
h r u hasla  Őiy n  ts n ser n z g u zaɡan
kaŐr-ı sult n  t der nu  l ne bils n  l seni
3. varlıɡu  z nn rını mahv eyle c n   tme  r
her taraftan yıkılup v r n ola g r t r u m r
olma ten-perver dil  dilde  oma aŐla gub r
 o Őayılsun  st h n-ı pehl -yı cism   niz r
m -Őik f olma da m  ol Ő ne bils n  l seni
4. himmet n b l   d p meyd n-ı  Ő da t t bir iş
 s m n-ı ma nev de seyr  d p  urba  riŐ

12: AE 79^a. Mahv : Bu Şiir d v nda yer almamaktadır.

hem vücūduñ zerresin deryāya şal şemse arış
kehkeşān ūzre adem bař menzil-i bāma eriř
ırmen-i cāh-ı celāl ol dāne bilsūn el seni

5. řāh-ı ilīm-i vücūdı arayan nice bula
ol Hūmā-yı bī-niřāndur kim niřān anda ola
sırta mazardur bu **Mavī** bilmeyen mazur ola
kendūni bilmezler inkār eylese adrūñ n'ola
bilmedūñ **řeyhī** ozin sen ya ne bilsūn el seni

13. (79b)

AZEL-İ şEYHİ TAMİS-İ MAVİ

Mef'ūlū Mefā'ılū Mefā'ılū Feūlūn

Hezec: __ . / . __ . / . __ . / . __

1. derd ādeme dermānı beyān eyleyemez mi
dil gūlřen-i tevıdı ayān eyleyemez mi
bī-sāye olan cevher-i kān eyleyemez mi
ış ādemi sultān-ı cihān eyleyemez mi
himmetle yaud ub-ı zamān eyleyemez mi
2. ařhāb-ı himem gūz yumuben lufa vū hecre
arzını sūrūp eyler ū yā ol řeh-i fecre
devrān derek māt demez mi felek ire
erbāb-ı fenā rakş derek ırası ire
bir lub ile nūh tāsı nihān eyleyemez mi
3. dil mest-i mey-i cām-ı elestdūr n'ola olsa
kendin yitūrūp řobet-i cānānıla alsa
sadını vū nasını nūcūmu ele alsa
herkes felek-i sūflīye bař egmedi yosa

13: AE 79^b. Mavī: Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.

bahtum güneşi sa°de kırān eyleyemez mi

4. ıışk içre müdām olsa n’ola nevbet-i mecnūn
perrini yakup āteşe pervāne-i meftūn
derd ehlini emvāc-ı belā eylese meşhūn
deryālara tūfān gécede bu dil-i maḥzūn
iki göz arasında revān eyleyemez mi

5. münker olan a°mā édemez bizleri idrāk
biz vākıf-ı esrār-ı elestüz daḥı *levlāk^a*
şaymaz kuluḡı zerreye **Maḥvī** dil-i çālāk
bir ḥaṭṭ degüldür dil-i çālāküme eflāk
Şeyḥī dilese tayy-ı mekān eyleyemez mi

14. (80b)

CİNĀNĪ MÜSEDDES

Mef°ülü Mefā°lü Mefā°lü Feülün

Hezec: _ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _

1. ḥalkuḡ ne °aceb hikmet imiş °aḡd ile ḥalli
bir ḥāle münāsib görünür cümle maḥalli
eyler kimisi fikr-i teraḡḡı vü te°allī
gelmiş kimine °ālem-i suflīde tesellī
ḥallāḡ-ı cihān °āleme kılduḡda tecellī
her şahş birer ḥāl ile kılmış mütesellī

2. olmuş kimisi cümle cihān mülkine sulṭān
başında ḡam-ı taṅṅana-i şevket-i dīvān
ammā kiminüḡ ḡudreti yok muflis-i devrān

^a “Sen olmasaydın...” Uydurma hadis olduḡu belirtilmektedir (Yılmaz, 1992: 113).
14: AE 80^b. Cinānī: Dīvān: M.44.

her birisi hālince yine hurrem ü handān
hallāķ-ı ezel ʿāleme kıldıķda tecellī
her birini bir vechile kılmış mütessellī

3. giymiř kimisi cāme-i zer-beft-i zer-endūd
peřmīne giyüp kimi gezer faķr ile merdūd
hirmānıla kimi vü kimi vāřıl-ı maķřūd
hikmet bu ki her biri yine hāline hořnūd
hallāķ-ı ciħān ʿāleme kıldıķda tecellī
her birini bir vechile kılmış mütessellī

4. olmuş kimisi mīr ü kimi řaħne vü ķāzī
gavgāsi olup derd ü belāya mütেকāzī
sorsan eger aħvālini mūstaķbel ü māzī
her birisi hālince yine řāķir ü rāzī
hallāķ-ı ezel ʿāleme kıldıķda tecellī
her birini bir vechile kılmış mütessellī

5. erbāb-ı ğınā devlet-i iķbāl ile maĝrūr
ařhāb-ı hūner fazl-ı kemālātıla mesrūr
zühhād **Cinānī** harem-i cennet ile hūr
ʿuřřāķa řadā-yı ney-i āvāze-i řanbūr
hallāķ-ı ezel ʿāleme kıldıķda tecellī
her birini bir vechile kılmış mütessellī

15. (81a)

HÜDÂYİ

Fā'cilātün Fā'cilātün Fā'cilün

Remel: _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. ʿārif ol āyine-i insāna baḳ
anda nūr-ı ḥazret-i raḥmāna baḳ
2. ḳo ḥarābāt ehlinüñ vīrānlıgın
anda mūda^c kenz-i bī-pāyāna baḳ
3. şūretinde ādemi ḥalk eyleyen
şibh-i mişli olmayan sultāna baḳ
4. *şemme vechu 'llāhi^a* fehm ettünse eger
şeş cihetten bī-cihet cānāna baḳ
5. keşf olunca sırrı *aḥbebtu ḥabīb*
terk-i gılmān ét yeter vildāna baḳ
6. furḳat ehline yeter ḳılduñ naḳar
aç gözin vāşıl olan yārāna baḳ
7. geç **Hüdāyī** şūret-i ma^cnāyı ḳo
ḳatre-i nev-lücce-i ʿummāna baḳ

15: AE 81^a. Hüdāyī: Dīvān: Ş.86.

^a “Allah’ın yüzü oradadır.” Bakara, 2/115.

16. (81b)

RŪHĪ-İ BAĠDĀDĪ

Mef'ülü Mef'â'ilün Mef'ülü Mef'â'ilün

Hezec: _ _ . / . _ _ _ / _ _ . / . _ _ _

1. hizmetde beni şanma kâşır kuluşam cānā
her hizmete kullansañ kâdir kuluşam cānā
2. ağıaruñ ile kârũñ yok dā'im bañadur cevruñ
ıışkuñda bilürsin kim şābir kuluşam cānā
3. hüssād ne ğam bilse ıışkuñda beni ma'cūm
īcād-ı ma'ānīde nādir kuluşam cānā
4. ağıārla bir görme ıışkuñda beni kim ben
bezl etmede cān nağdin māhir kuluşam cānā
5. senden beni kim şorsa dersin ben anı bilmem
bilmek beni lāzım mı hābir kuluşam cānā
6. dūr olduğuma senden cürmüm bu ki **Rūhī**-veş
vaşfuñla geçer °ömrüm şā'ir kuluşam cānā

17. (82a)

ĠAZEL-İ ZĀ'ĪFĪ

Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılün

Remel: _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. şun°-ı Hāğ görmek isterseñ °ārız-ı sulţāne bağ
ser be-ser levh-i ruñında āyet-i Qur'āne bağ

16: AE 81^b. Rūhī-yi Baġdādī: Dīvān: G.13.

17: AE 82^a. Zā'īfī: Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.

2. ʿucb ile ʔan-rū gibi meftūn-ı dil olma ʃaʔm
her gedāya hūrmet  t her bendeye merdāne baʔ
3. g rmek dilerseŋ cemāl-ı H a  ı her yerde  ayān
ge  ikilik perdesinden merd olup merdāne baʔ
4. cezbe-i  ı   ile cehd  t benligi ma v  de g r
kim-d y r z hid sa a gel h ccet-i b rh ne baʔ
5. olmak isterseŋ ha ı atde muva hid **Za fi**
h l ne me   l olup ne k fre ne  m ne baʔ

18. (82a)

NIYAZI

F cil t n F cil t n F cil t n F cil n

Remel: . . . / . . . / . . . / . . .

1. z hid   uret g zetme i er  gel c ne baʔ
vech n  zre g r ne yazmı  defter-i ra m ne baʔ
2. mu haf-ı h sn nde yazmı  * ul h ve  ll h^a*  yetin
ger inanmazsaŋ gir o u mekteb-i  rf ne baʔ
3.  e mini g sterdi ince  a ıkuŋ c nın alur
leblerin a du a c n nef  eyleyen c n ne baʔ
4. z lfin n her bir telinde ba lı biŋ mecn nı g r
ha tınun leylindeki y z biŋ mihr-i t b ne baʔ

18: AE 82^a. Niy zi: D v n: G.97.

^a “O Allah’tır de.”  hl s, 112/2.

5. āteş-i ruhsār ile yanmış qararmış çehresi
harf libāsından soyunan noқта-i ʿirfāne bak
6. hep mülāzım kulluğında bu ciḥānuḡ şehleri
kaپusında pādişehler kul olan sultāne bak
7. ʿālem anuḡ ḥüsninüḡ şerḥinde olmış bir kitāb
metnin istersin **Niyāzī** şüret-i insāne bak

19. (82b)

NŪRĪ EFENDĪ

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Remel: _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. māsivādan el yuyup éy dil cemāl-i yāre bak
şüreti ko cümlede sārī olan esrāre bak
2. bāṭın-ı eşyāda sırru’llāḥı seyr étmek için
iʿtibār eyle naẓar éden *ulu’l-ebşāre^a* bak
3. *külle yevmin huve fi şe’n^b* āyetinden al ḥaber
aç gözün eşyādaki zāhir olan etvāre bak
4. ḥāne-i dil şanki nefsinde hemān bir ḥānedür
Ḥakka vuşlat yolını anda bulan aḡyāre bak
5. ʿāşıkı seçmek dilersen müddeʿilerden eger
anda āh u zāra bak ol dīde-i ḥün-bāre bak

19: AE 82^b. Nūrī Efendi: Dīvān: Ş.69.

^a “Gözleri olanlar, kalp gözü açık olanlar, akıl sahipleri.” Âl-i İmrân, 3/13.

^b “O (Allah) yeni bir iştedir.” Rahmân, 55/29.

6. sırr-ı haqka  arif olmak ister isen **Nuriy **
c n g zin a up cih nı zeyn eden env re bak

20. (82b)

VAHDETİ ĞAZEL RAHİMEHU'LL Hİ

Mef 'il n Mef 'il n Mef 'il n Mef 'il n

Hezec: . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. hev -yı z lf   dilberle beni  v re yazmışlar
ki ben Manş r-ı  ışk oldum rev dur d re yazmışlar
2. h t t-ı levhi c n ne nice fehm eyles n a m 
kel mu'll h esr rın *ulu'l-ebş re* yazmışlar
3. egerci  alleme'l-esm  okunur c mle eşy da
vel  ism-i a zamuņ sırruņ leb-i dild re yazmışlar
4. nig rist n-ı dillerde var iken dilberuņ resmi
nedend r z mre-i k ff r anı d v re yazmışlar
5. der-i d v r-ı dilberde okıdum şekl-i  uşş k 
meger aġy r-ı bed-h huņ y zin kapkare yazmışlar
6. okumaķla bilinmez yine z t  h ce mevl nuņ
ķul be řıġmayan sırr-ı H k  t m re yazmışlar
7. bel  v  h zn   miħnetde ne varsa **Vahdeti** bild m
ben m bu ķare başımla dil-i b m re yazmışlar

20: AE 82^b. Vahdeti: Bu şiir d v nda yer almamaktadır.

21. (83a)

NAZİRE-İ NEFİ EFENDİ ĞAZEL

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Hezec: . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. yazanlar peykerüm destümde bir peymāne yazmışlar
bilüp mest-i mey-i ıışık olduğum mestāne yazmışlar
2. baña teklif-i zühd étmezdi idrāk olsa zāhidde
yazanlar kim anı ıākil beni dīvāne yazmışlar
3. degüldür gözlerinde sāye-i müjgānı ıuşşākuñ
hañuñ resmin beyāz-ı dīde-i giryāna yazmışlar
4. benüm ıāşık ki rüsvālıkda tutdı şöhretüm şehri
yazanlar kışsa-i mecnūnı hep yābāne yazmışlar
5. nice zāhirdür éy Nefī sözinde dildeki sūzın
yazarken nüşha-i şı'r ki kalemlemler yane yazmışlar

22. (83b)

ĞAZEL-İ NAZİRE-İ ESAD EFENDİ

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Hezec: . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. güzellik resmini ruhsāre-i cānāne yazmışlar
ele āyīne al anı göre cānāne yazmışlar
2. ıizārunğa görinen hañ degüldür āyet-i nūrı
hañ-ı reyhān ile berg-i gül-i handāne yazmışlar
3. cemālinde kurulmuş kaşlaruñ tuğrā-i ğarrādur
senüñ menşür-ı hüsnüñ dilberā şāhāne yazmışlar

21: AE 83^a. Nefī Efendi: Dīvān: G.29.

22: AE 83^b. Esad Efendi: Dīvān tespit edilemedi.

4. lebün üstinde haṭ gūyā ki bir tārīḥ-i zībādur
haṭ-ı yāḳūt ile ser-çeşme-i hayvāne yazmışlar
5. kalem merfū° iken dīvān-ı °ışık içre éy **Es°ad**
gelüp haṭtı niçe °ākilleri dīvāne yazmışlar

23. (83b)

GAZEL-İ (NAZİRE-İ) NA°Tİ EFENDİ
Mefā°lün Mefā°lün Mefā°lün Mefā°lün
Hezec: . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. °izāruḅ pertevini miḥr-i nūr-efşāne yazmışlar
cebīnün şū°lesin cānā meh-i tābāne yazmışlar
2. senün şol muşhaf-ı ḥüsnünde ki haṭtı lebün şekli
hemān bir *sūre-i Kevşer^a*-durur Ḳur°āna yazmışlar
3. yazanlar nüşḥa-i °ışık içre éy meh-rū benüm her şeb
ruḥ-ı şem°-i münīrüne dilüm pervāne yazmışlar
4. dile müjgānlaruḅ mü-ḥāmelerle Mānī-veş şāhum
ruḥuḅ taşvīrini yazmışlar ammā kim ne yazmışlar
5. lebi yādiyle bezm-i gamda °ıyş u °işret-i **Na°tī**
ḳadüm çeng nālemi muṭrib gözüm peymāne yazmışlar

23: AE 83^b. Na°tī Efendi: Dīvān tespit edilemedi.

^a 108. sure.

24. (84a)

ĠAZEL-İ VİRĀNĪ EFENDĪ

Fā'ilatün Fā'ilatün Fā'ilatün Fā'ilün

Remel: _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. bilmeyen insān degül bi'llāh bu cānuḡ ḡadrini
ḡitmeden bilmek gerek rūḡ-ı revānıḡ ḡadrini
2. luṡf-ı iḡsān eyleyen dār-ı fenā içre müdām
lā-cerem oldur bilen dārü'l-beḡānuḡ ḡadrini
3. bunca devrān geldi geḡdi bilmedi münkir henüz
derviḡ-ı bī-ḡāre-yi ehl-i du'ānuḡ ḡadrini
4. ḡekmeyen cevr ü cefā-yı miḡnet-ı hicrān ḡamuḡ
ol ne bilsün derdmendi nātüvānuḡ ḡadrini
5. ḡāne-i cismini vīrān étmeyen tā 'aşḡ ile
bilmemiḡdür gevher-i genc-i niḡanuḡ ḡadrini
6. isteme her nāḡiz-i nāḡī-i nādāndan kerem
hem yine merdān bilür merd-i Ḥudānuḡ ḡadrini
7. éy **Virānī** rāzuḡı fāḡ étme her nā-maḡreme
degme cān bilmez zīrā iḡbu beyānuḡ ḡadrini

24: AE 84^a. Vīrānī Efendi: Bu šiir dīvānda yer almamaktadır. Bu šiir http://www.asikremzani.net/makale/Kalender_Celebiden_2.html internet baḡlantısında Kalender Ḣelebi'ye ait olarak belirtiliyor. Mahlas beyitte Kalender yazıyor. Kaynak olarak Hüseyin Hürrem Ulusoy'un 2014'te Ankara'da ḡıkan Pir Dergāhından Nefesler kitabı belirtilmiḡ. Kitabın aslına ulaḡamadık

25. (84b)

ĠAZEL-İ VİRĀNĪ EFENDİ

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

Hezec: . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. yalancı müdde'iler degüldür ehl-i beytu'llāh
bulan taḥkīk rāhı olardur 'ārif-i bi'llāh
2. vilāyet gevherine olar dilden nazār kıldı
olardur şāhib-i ma'nī olardur 'ārif-i bi'llāh
3. şu kim aşlında olmadı anuḡ nūr-ı çerāḡı hem
ḡalupdur zulmet içinde o-durur cümleden a'mā
4. be-hey āşüfte dīvāne şaḡın sen varma yabane
bu 'ışkuḡ odına yan-e bu ḡafletden uyan bi'llāh
5. bu ten **VİRĀNE**den pendı hemışe cem'e-i idrāk ét
bulasın rütbe-i 'ālī saḡa tevḡık ola hem-rāh

25: AE 84^b. Vırānī Efendi: Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.

26. (84b)

NAKŞĪ EFENDĪ ĞAZEL RAHMETU'LLĀH

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

Remel: _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. *lī-ma'allāh^a* mektebinden okuduŋsa bir sebaķ
fehmi édüp öz kendü nefsin zāhir ola sende Hıaķ
2. ķaralanmaķla bulunmaz mekteb-i 'irfāne gel
bāb-ı 'ıŋķdan bir sebaķ al ķare ķalbün eyle aķ
3. geķ bu benlik perdesinden kendün idrāk eyle gel
ŋirk-i aķfādan ħalāŋ ol kim budur cāne durak
4. var yūri bul bir mürebbī bulmaķ istersen anı
nutķın icrā edüp anuŋ bildüğün elden biraķ
5. gel ķadem baŋ rāh-ı 'ıŋķa benliğin dāğın gider
yaķ anı 'ıŋķuŋ yolında baŋ aķık yalın ayak
6. nüŋŋa-i insānı ħatm ét kim budur ümmü'l-kitāb
levħ-i dilden okur iseŋ olmaya fem dil tuķak
7. ten ķulağı diŋlemez zāhid kelām-ı **Naķŋiyi**
cān ķulağı diŋler anı var mı sende ol ķulaķ

26: AE 84^b. Naķŋi Efendi: Dīvān: G.80.

^a “Benim Allah ile öyle anlarım olur ki...” Tasavvufi söz (Yılmaz, 1992: 115).

27. (85a)

ĠAZEL-İ NAKŞİ EFENDİ

Mefā'ılün Mefā'ılün fe'ülün

Hezec: . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1. üñüm haqdur sözi haq bul sen anı
egerçi söyleyen dildür tuzaqdur
2. gerekmez gey şağın keşf-i kerāmet
ki ol sālilere cāne tuzaqdur
3. ne bilsün zāhid-i ħod-bīn bu dilden
Ĥudā bildürmedi andan ırāqdur
4. şorarsın āteş-i ıışkı bugün sen
derūn-ı sīnem içre bir ocaqdur
5. olar kim kaldılar takvā yüzinden
ne tıydı bu sırası ne tıyacakdur
6. degül haqkuñ seniñ zāhid bu yollar
cefā vü cevri çok müşkil şoqaqdur
7. sevüp eāşıkları cānān ezelden
yağar ıışk odına cānın kıyaqdur
8. yūri zāhid bu sevdādan elüñ çek
şağın şanma o menziller duraqdur
9. görüñ **Naqşī** bugün ıışkında yarüñ
şağınmaz cānını merddür қоçaqdur

27: AE 85^a. Naqşī Efendi: Dīvān: G.36.

28. (85b)

ĠAZEL-İ NAKŞİ EFENDİ

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

Hezec: . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. senüñ cānā tecellīñden bütün ʿaqlum olup hayrān
göñül sırrı *ene'l-hak* anuñiçün étmedi pinhān
2. dilā seyrān-ı ʿışk içre bilişdüm bilmezem yādı
ne yére kim nazar kılsam görinen şüret-i Yezdān
3. görelden vecḥ-i dildārı gidüp varlıklarum cānā
fenā fi'llāh olup āhir beḳāda olmuşam sultān
4. benem her maʿdenüñ kānı benem ol dürr-i bī-hemtā
benem ol kāşif-i esrār benem ol baḥr-ı bī-pāyān
5. semā vü arzuñ içini serāser kaplamışdur gör
bütün cānā muḳaddesler benüm seyrümde ser-gerdān
6. bugünler ay u yıldızlar seḫerler géceler kışlar
bu yazlar kış u gündüzler döner emrümle hep yeksān
7. gözün aç sözlerüm fehm ét şaḫın düşme inkāra
geçer bu ʿömrün eyyāmı olursun soñra sen pişmān
8. hezārān Ḥızr-ı şāniler benüm ʿilm-i ledünnümde
muḫayyerdür tecellide ne kim var Mūsālār hayrān

28: AE 85^b. Nakşī Efendi: Dīvān: G.109.

9. eger tuğyān-ı ıışk ire dēsem cānā bi-izni *ķum*^b
mezār ire yatan tenler serāser uralar uryān
10. tılısm-ı bend-i dūnyāyı biraķsam bir dem elden men
eēer ķalmazdı ālemde benūmdür ob ile evgān
11. benem her Őehrūn Őāhı benūmdür yıķmađı yapmaķ
benūm emrūmdedür ālem benūmle diridür her cān
12. mūnezzehdür benūm zātum Őaķın sen ār unŐurdan
ki ol bir cāmedür **NaķŐı** bürindi Őūret-i insān

29. (86a)

GÜFTİ-İ EŐREFZĀDE RAĞMETU'LLĀH

Mefā'ilūn Mefā'ilūn Mefā'ilūn Mefā'ilūn

Hezec: . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Tecellī Őevķi dīdarūn beni mest eyledi ħayrān
ene'l-ħaķ sırrını cānum anuņūn ķılmadı pinhān
2. aceb ħayrān u mestem ki biliŐden bilmezem yāri
gözüm her ķanda kim baķsa görinen Őūret-i RaĖmān
3. yüzin görelden ol yarūn ķamu maĖv oldı hep varum
fenā oldum beķā buldum beķāda olmuşam sultān
4. benem ol dertli dermānı benem ol madenūn kānı
benem ol dürr-i bī-hemtā benem ol bahr-ı bī-pāyān

^a “Kalk, uyar!” Müddesir, 74/1-4.
29: AE 86^a. EŐrefzāde: Dīvān: G.85.

5. semāda seyr éder sırrum cihāna doldı envārum
muḳaddesler cemīʿisi benüm sırrumda ser-gerdān
6. benüm ʿilm-i ledünnümden hezārān Hızr olur ʿāciz
benüm her bir tecellimden nice biḡ Mūsālar ḡayrān
7. görürsin şüretā ādem benüm emrümdeür ʿālem
feleklerle melekler hep benüm ḡükmümde ins ü cān
8. çürümiş tenlere bir kez eger dērsem bi-izni *kum*
yalın ayak başı ḡabak ḡuralar cümlesi ʿüryān
9. bu ay u ḡün bu yıldızlar bu ḡeceler bu ḡündüzler
bu yazlar ḡışlar u ḡüzler benüm emrümdeür yeksān
10. cihān ḡılsımuḡ bendi benüm elümdeür şimdi
benüm bugün bu meydānda benümdür top ile çevḡān
11. benem şāhı bu maydānuḡ benem devri bu devrānuḡ
benüm cānı bu canlaruḡ benümle diridür her cān
12. benem Manşūrı dār éden benüm aḡyārı yār éden
benem her varı var éden benem her giden ü ḡuran
13. degülem oddan u sudan ne ḡod yelden ne topraḡdan
ben érden var édem érden henüz yoḡ idi bu ezmān
14. zamānsız bī-zamānam ben mekānsız bī-mekānam ben
dü ʿālemde hemānam ben benüm her görinen gören
15. bu sırra vāḡıf olmazlar şular kim olmadı fānī
ne bilsün sırr-ı sübhānı şular kim sīreti ḡayvān

16. ne bilsün Mantık-ı Tayr-ı Süleymân olmayan mürgân
ne bilsün gökçe boncuğı cevâhir olmayan nâdân
17. ne bilsün gark u istiğrākı deryâ olmayan zâhid
ne bilsün sırr-ı insânı bu yolda olmayan merdân
18. ne bilsün ehl-i zâhir ehl-i bâtında olan hâli
ne bilsün kıl u kâl ehli ne dır dîn ü ne dır imân
19. şanursın **Eşref Oğlu**yam ne Rümîyem ne İznikî
benem ol dâ'imü'l-bâkî görindüm şüretâ insân

30. (87a)

TESDİS-İ NŪRİ EFENDİ

Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün

Hezec: . . . / . . . / . . . / . . .

1. bu nâsüt içre ten-perver olanlar cānı bilmezler
ne cānı hâne-i kalbindeki mihmānı bilmezler
ledünniden haberdâr olmayup ırfānı bilmezler
nedür ırfān içinde küfr olan imānı bilmezler
ne cāndur cān içinde cān olan cānānı bilmezler
ne sırdur sır içinde sır olan sultānı bilmezler
2. benī ādem ıceb mestānedür şahbāyı fehm étmez
vücūdı gülşeninde bülbül-i güyāyı fehm étmez
sarılmış boynına ol dilber-i ra'nāyı fehm étmez
özinden kendüye akreb olan Mevlāyı fehm étmez
gezer deryāda mähiler yine deryāyı fehm étmez
aşa beşzer cihān halkı dağı Yezdānı bilmezler

30: AE 87^a. Nūrī Efendi: Dīvān: M.7.

3. gözünjde nūruñ oldur hem daħı cān içre cānuñdur
tutar destüñdür éy gāfil daħı söyler zebānuñdur
işiden sem^çüñ oldur hāşılı rūḥ-ı revānuñdur
kamu aḥvāl u aḳvālünjde dā'im dīdebānuñdur
cihān içinde bī-şübḥe vücūd-ı muṭlaḳ anuñdur
ararlar ğayrı yérlerde görürler anı bilmezler
4. temevvüc eyleyüp deryā-yı vaḥdet oldı yem ber-yem
vücūduñ ḳaṭresin ṭarḥ eyle deryāya gel éy ādem
ṭa^çayyün cübbesin selb eyle ğarḳ ol cümleden aḳdem
zühül étme şaḳın bi'llāh bu-durur bu ki merhem
eser yéller gibi ey dil-i cihān mellāhları her dem
gezerler bunca deryāyı nedür ^çummānı bilmezler
5. gel éy **Nūrī** saña luṭf eylemiş ol hazret-i Yezdān
nüzüñl étmiş muḥaşşal ḥane-i vīrāneye sultān
uyur gizli ḥafī imiş ṭılsımı sūret-i insān
zuhūrına ḥicāb olmuş ṭa^çayyünden meger ebdān
sürer yāsını éy **Şeyḫī** ^çaceb mi bilmese mürġān
gör insānı ki cān içindeki cānānı bilmezler

31. (87b)

ĠAZEL-İ VAḤDETİ

Fe^çilātün Fe^çilātün Fe^çilātün Fe^çilün

Remel: . . _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _

1. éy gönül sa^çy édüben vuşlat-ı cānāne çalış
ḳalma bu yolda şaḳın yaşuñ ile cāne çalış
2. şadef-i ġuşuña nādān sözüñi ṭutma dilā
^çişḳ deryāsına dal gevher-i nā-yābe çalış

31: AE 87^b. Vaḥdeti: Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.

3. d nmed k s z mi  al p dur ne  anursun   f 
i id p anı hem n  ilm ile iz ane  alı 
4.  ad-i vechin okuyup   retine eyle nazar
 atem  m n id ben d n ile  m ne  alı 
5. seg rak b n serini t g ile  aldım d di y r
g rmed m **Vahdetiy ** b ylece merd ne  alı 

32. (88a)

GAZEL-İ  ADIKI

Fe il t n Fe il t n Fe il t n Fe il n

Remel: . . _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _

1. v  il olma a dil  hazret-i Yezd ne  alı 
t rma bu yolda y r   i kula merd ne  alı 
2. *u lubu 'l- ilme mine 'l-mehdi ile 'l-la d^a* dedi
 alet-i nez e degin  ilm ile  irf ne  alı 
3. *men  are ^b* sırrına  r   h-ı keremden   hum
 arif-i nefis oluben ma rifet-i c na  alı 
4.  yle  aldım seg-i nefs n [ba ını] meyd nda
kimseler g rmedi h    b ylece merd ne  alı 
5. z hid   ilm-i riy    n seni  ıldı n r 
sa a kim s yledi var  an at-ı  eyt ne  alı 

32: AE 88^a. S dik : D v n tespit edilemedi.

^a “Be ikten mezara ilmi isteyiniz.”

^b “Kendini bilen (Rabbini bilir).” Had s (Yılmaz, 1992: 122-123).

6. ehl-i şüret gibi aldanma kalup zāhirde
ehl-i maʿnāya ulaş bāṭın-ı Kurʿāne çalış
7. **Şadıķı** cān ile baş terkin urup ʿālemde
dün ü gün ıurma hemān vuşlat-ı cānāne çalış

33. (88b)

GAZEL-İ MENBAʿİ EFENDİ

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Remel: . . _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _

1. bezl édüp mā-melekin éy dil dīvāne çalış
layık eyle özüñi hizmet-i sultāne çalış
2. nefsüñi kırtara gör küfr ü zalaletde kıoma
cidd ü cehd ile götür kāfiri imāne çalış
3. étmedin bād-ı ecel hırmen-i ʿömrin berbād
hāsılı mezraʿ-ı dilde yüri merdāne çalış
4. şūfiyā keřret-i dünyādan elin çek yüri var
ʿālem-i vahdete ér maʿnī-i ʿirfāne çalış
5. kıurb-ı Mevlāya vuşul ise murāduñ şeb u rüz
suhan-ı ehl-i dili gūř ile izʿāne çalıř
6. diñleme zāhidüñ efsānesin éy řālib-i Hāķ
ʿāleme mürşid olan hāřret-i Kıurʿāne çalış
7. bir çalışda ser-i aʿdāyı götürdi kıılıcuñ
Menbaʿı bāzuña kıuvvet éyü merdāne çalış

33: AE 88^b. Menbaʿı Efendi: Dīvān tespit edilemedi.

34. (88b)

İLĀHĪ-İ YŪNUS EMREM RAḤMETU'LLĀH

14'lü Hece Ölçüsü

1. çıkdum erik dalına anda yédüm üzümü
bostan issi kaçıyup dér ne yérsin kızımı
2. kerpiç kodum kızana poyraz ile kızatdum
ne bu déyüp şorana bandum vérdüm özünü
3. iplik vérdüm culhaya şarup yumak étmemiş
becid becid ısmarlar gelsün alsun bezini
4. bir serçenüñ kanadın kırk kızılıya yükletdüm
çift dağı çekmedi kıldı şöyle yazılı
5. bir sinek bir kızalı kıldurdu urdı yére
yalan degül gerçektür ben de gördüm tozunı
6. bir küt ile güleşdüm elsiz ayağum aldı
şunıda başmadum göyindürdi özümü
7. Kāf dağından bir taşı şöyle atdılar baña
öylelik yola düşdi boza yazdı yüzümü
8. balık kavağa çıkmış zift turşusun yémege
leylek koduk toğurmuş baña şunuñ sözünü
9. **Yūnus** bir söz söylemiş hiçbir söze beñzemez
erenler meclisinde örtüdi ma'nā yüzünü

34: AE 88^b. Yunus Emre: Dīvān: Ş.407.

35. (89a)

KAŞİDE-İ DOLLÂB

Mefâ'ılün Mefâ'ılün fe'ülün

Hezec: . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1. su'âl étdim bugün ben bir dolābe
dedüm niçün sürersin yüz bu ābe
2. neden bağruñ delikdür gözlerün yaş
sebeb n'oldı ki düşdün bu 'ikābe
3. ne zulm étdi saña bu çarh-ı ğaddār
ki derdün defteri şıgmaz hisābe
4. inildün den delindi dertli bağrum
firākuñdan ciger döndi kebābe
5. qarāruñ yok gece gündüz dönersin
şaçarsın gözlerün den yaş türābe
6. elif kıddün bükülmiş çenge dönmiş
inildün ği düz étmışsin rebābe
7. gözün yaşı revān olmuş seherğāh
géceler varmadun bir lahza h'ābe
8. su'âl étdüm dolābuñ döndüğinden
dönüben hoş dolāb geldi cevābe

35: AE 89^a. Kaygusuz Abdal: Dīvān: s.194-198.

9. dolāb eydür eyā çeşmüm çerāğı
sözüm işitmege tütğıl kulağı
10. şorar isen benüm sergüzeştüm
ki ben yayalar idüm bir yüce dağı
11. geçirmişdüm serādan köklerüme
şüreyyāya yetürmişdüm budağı
12. boyuma yetmez idi yetmiş arşun
belüme dahı on örkeñ kucağı
13. tokuz ay derneşüben dürlü kuşlar
budağda tutarlardı otağı
14. öterdi tūfı vü kumrī-i tarrāc
geçürdüm bir zamān bu resme çağı
15. hevā murğı heves bāğın gezerken
uzaldı °ömr kuşınun duzağı
16. kazā érdi meger dest-i Hudādan
ki bir şahş érişüp çaldı çanağı
17. yıkılup düşdüm ol dem yüzüm üzre
kırılup kalmadı perrüm budağı
18. kanı Hüsrev kanı Rüstem kanı Sām
bularun kalmadı nāmı durağı
19. delüp bağıma dağdılar kemendi
sürüdüler dolandum her şokāğı

20. şokâklarda yétürdüm nice müddet
gelüp geçen başarıları ayağı
21. yédi Eyyüb gibi bağrumı kırdılar
ciger kanın döküp çeşmüm kabağı
22. Zekeryâ gibi bicdiler depemden
dolâb için düzetdiler yaşağı
23. demür mıhlar takup yüregüme
kazâ desti ile çarhuñ çomağı
24. dolâb oldum géce gündüz dönerem
su üstinde tutar oldum turağı
25. géceler dost deyüben eglerem dost
gözüm yaşu sular bostânı bağı
26. felek kime içürse bir kaşık bâl
şonunda kuşdurur taşıyla ağı
27. kime dost oldu bu devran cihânda
ki şonra olmadı anuñla bāğī
28. Sikender kim cihānı kâf ber-kâf
tutup hükmi ile sürdi yaşağı
29. gidüp zulmete arar âb-ı hayvân
eline sundılar taş ile ağı
30. Süleymānuñ sürerdi tahtını yel
fenâ toprağına sürdi yațağı

31. bu dünyā mişl-i beytū'l-°ankebūtdur
budur ancak mekeslerūñ tuzağı
32. beķā yurdı degüldür bu beķāsız
fenā ehli tutar bunda otağı
33. fenādur bu cihān bi'llāh fenādur
fenā yurdı-durur miñnet ocağı
34. şabır seccādesin altuma aldum
tevekkülden kuşanuben kuşağı
35. sözüñ éy **Ḳaygusuz** dānāya söyle
ne bilsün sükkeri her mürğ-ı zāğī

36. (91a)

MÜSEDES-İ VİRĀNĪ DEDE

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Remel: _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. zāhir oldı çü bize dīdār-ı vaħdet āşikār
ħaṭṭ-ı zātında yazılmış gördük anı şaṭr-ı çār
zī mürekkeḱ zī ḱalem zī kātib-i perverdigār
zī kelām-ı vaħy-i münzel nām-ı Ḳaydardur o yār
oķu bu ismi dilersen olmaya şeklūñ ħimār
lā-fetā illā °Alī lā-seyfe illā-zülfikār
2. kün kelāmı çünki evvel rüşen oldı °āleme
fetħ-i nuşret érđi ol dem ins ü cinn ü ādeme
hem Süleymān-ı Nebī yazmışdı mühr-i ħāteme

36: AE 91^a. Vīrānī Efendi: Dīvān: Ş.202.

hem bu ismiyle  Is  d şmişdi ba n-ı Meryeme
bu cev b-ı ş fiye zinh r u zinh r l  d me
l  fet  ill   Al  l -seyfe ill -z lfi  r

3. levh-i ma f z ka an g rdi Mu ammed Mu tafa
var -ı satr g rdi yazılmış anda ma b b-ı Hud 
biri sebz   biri s rh   biri a  biri kare
okuyup c nıyla dilden d di kim y  Murtaza
evvel   a irde senden z hir oldu d -ser 
l  fet  ill   Al  l -seyfe ill -z lfi  r

4. işbu d rt satru  i inde d rt hur f kıldı ni an
d rt hur fa on iki nok ta konulmuşdur hem n
her birisi bir kit bu   ilmini kılar bey n
l  fet  şehriyi gel g r on iki nok ta  ay n
bil  Al n   altısı kıldur der nu ndan g m n
l  fet  ill   Al  l -seyfe ill -z lfi  r

5. Ş h Hasan ş h-ı şeh d   n r dur bu şems   m h
d n g n eylerken tecell _anu la bil kimd r il h
  bid   B k r-durur m 'minlere p şt   pen h
ger dilerse  d  cih nda olmayasın r -siy h
d d m işte t t kula ın ben sa a bir to ru r h
l  fet  ill   Al  l -seyfe ill -z lfi  r

6. Ca fer   K z m R z dan isteyen im n-ı d n
ka   der ma ş d n  f n  cih ndan ol yak n
Ş h Ta   v  b -Na  d r  Asker  r hu'l em n
Mehd  oldu h cchet 'l-yevm-i im m 'l-mutta  n
l  fet  ill   Al  l -seyfe ill -z lfi  r

7. éy **Vīrānī** çār-deh ma^çşūm düvāzdeh imām
emr birle tıtdı °ālem ser be-ser böyle nizām
kes ümīdūñ dünyānuñ sevdāsını kaç° ét tamām
şad selām olsun °Alīnūñ āline şad selām
her nefesde zıkr ü fikrūñ bu kelām olsun müdām
lā fetā illā °Alī lā seyfe illā zūlfıķār

37. (92a)

TAĦMİS-İ NAKŞİ

Mefā°lūn Mefā°lūn Mefā°lūn Mefā°lūn

Hezec: . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. cemālūñ vaşfuñ éy dilber egerçi tende cān söyler
[ve]lik esrārını °ışkuñ velīkin rāyegān söyler
ki nuţkuñ emri Ĥaķdur *men °aref* sırrın °ayān söyler
éyā sen sanma kim senden bu güftārı dehān söyler
veyā terkīb olan °unşur yaķūd laķm-ı zebān söyler
2. yüzüñden istivā sırrın bilenler éy ķad-i bālā
olardur mekteb-i °irfān içinde °ālem-i a°lā
ne bilsün ders-i ĥüsnüñden senüñ ķāzī yaķūd monlā
seni ol saña bildürmek murādın ķaşd édüp Mevlā
°anāşırdan giyüp bir don yüzüñden tercümān söyler
3. cemāli ĥüsnini tezyīn édüp bu ķible-i tende
kemāl-i ĥikmetin göstermek için şüret-i cānde
yed-i ķudretle yazdı ism-ı fazlın şekl-i insānde
yaratdı cümle eşyāyı özin pinhān édüp ande
görindi nice biñ yüzden velī kendü nihān söyler

37: AE 92^a. Nakşī Efendi: Bu şiir dīvānda yer almamaktadır. Fakat zemin şiir yer almaktadır.
G.39.

4. ھاıat ilmine mm'l-kitb oldu ise ersin
gnl gzine Őphe perdesin ekdnse kfirsin
eger Şems-i cihn-r olursan daı b-fersin
olar kim bilmedi nefsin arefdn almad dersin
degldr Ha arifler zin bilmez yalan syler
5. lebn cm sehmdr kelmu sret-i kevşer
kitb- ھا-durur vechn teal Őnuhu ekber
kimndr yazılan yet kimndr ounan defter
kimndr bunca cnbŐler kimndr nu eden gevher
znden olmadn arif ki senden zge kn syler
6. zuhr tdi kamu eŐy hitb- kf ile nnda
nefahtu fhi min-rhi^a izf oldu can sende
bir olmuş[dur] ne kim vardur kamu oldu saa bende
hayl u zl yeter ibret grinen eŐme-i tende
degldr nu eden Őret dernuda duran syler
7. gnl gzini gfletden aar aŐklar y **NaŐ**
olar ki ھا btldan seer aŐklar y **NaŐ**
Hall gibi varından geen aŐklar y **NaŐ**
sehm rabbum^b hmrn ien aŐklar y **NaŐ**
erer maŐına anlar mekndan l-mekn syler

^a “Ben ona rhumdan fledim.” Hicr, 15/29.

^b “Rableri onlara tertemiz bir iki iirmiŐtir.” İnsn, 76/5-22.

38. (93a)

TAHMĪS-İ NAKŞĪ EFENDĪ

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

Hezec: . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. dilā münkir kaçar Hâkdan işitmez mağz-ı Kur`ânı
anı bilmez ki anuñla oqurlar kâmil insânı
ne bilsün ol çare yüzler ne cevher şarf éder anı
muhaşşal münkirân sevmez dilâ bu ehl-i ʿirfânı
anuñ çün dédiler cānâ bu kavme iblis-i şânî
2. ırağ ol geçme yanından aña sırrı ʿayân étme
ki bilmez qadrini anuñ bu pendüm tüt ziyân étme
sözüm haqdur Hudâ haqqı şağın aşlâ gümân étme
muhaşşal münkirân sevmez dilâ bu ehl-i ʿirfânı
anuñ çün dédiler cānâ bu kavme iblis-i şânî
3. olanlar hâşıl ümmetden velîlerle ʿinâd étmez
sürer yüzler eşiginde kovarsañ da koyup gitmez
bu işler kim éder anlar güci yetse dağı n'étmez
muhaşşal münkirân sevmez dilâ bu ehl-i ʿirfânı
anuñ çün dédiler cānâ bu kavme iblis-i şânî
4. ne kim söyler iseñ Hâkdan anı bâtıllı kıyâs eyler
velî bilmez ki bu nazmum ʿavâmı cümle hâş eyler
ne bilsün nâr-ı furqatden kişiyi kim halâş eyler
muhaşşal münkirân sevmez dilâ bu ehl-i ʿirfânı
anuñ çün dédiler cānâ bu kavme iblis-i şânî

38: AE 93^a. Nakşî Efendi: Dîvân: M.3.

5. eli yokdur anuñ aṣlā dilā bir gizli kān içre
ki hergiz bilmedi nefsin o münkir bu cihān içre
olup āhır beḥāyimden ḳalur bīdār gümān içre
muḥaṣṣal münkirān sevmez dilā bu ehl-i ʿirfānı
anuñ çün dēdiler cānā bu ḳavme iblis-i ṣānī
6. ne bilsün münkir-i bed-ḥū bularla kim ḳarār eyler
ki olup cevherin andan mahallinden niṣār eyler
bu ḳavmi şöyle bil kim sen velīlerden firār eyler
muḥaṣṣal münkirān sevmez dilā bu ehl-i ʿirfānı
anuñ çün dēdiler cānā bu ḳavme iblis-i ṣānī
7. ḥilāf anlar maʿānīden aḳa muṭlaḳ ḥiṭāb étseñ
açup ʿilm-i künūzūñden aḳa ḥatm-i kitāb étseñ
daḥı hem zīr-i pāyından anuñ rūyuñ türāb étseñ
muḥaṣṣal münkirān sevmez dilā bu ehl-i ʿirfānı
anuñ çün dēdiler cānā bu ḳavme iblis-i ṣānī
8. ne yüzden ḥaṣr olur bunlar anı benden sūʿal étme
eger insān ile dērseñ bunu hergiz ḥayāl etme
budur ben bildüğüm zāhid yürü var sen cidāl étme
muḥaṣṣal münkirān sevmez dilā bu ehl-i ʿirfānı
anuñ çün dēdiler cānā bu ḳavme iblis-i ṣānī
9. teḥī dest olduğın bilmez ʿacebdür gör bu ḳāl ehli
anuñ çün olmadı cānā bular ʿālemde ḥāl ehli
ne bilsün imdi bunlar ki kimlerdür kemāl ehli
muḥaṣṣal münkirān sevmez dilā bu ehl-i ʿirfānı
anuñ çün dēdiler cānā bu ḳavme iblis-i ṣānī

10. gönülden bî-haber bunlar şanur nuṭṭ eyleyen femdür
odur kim işbu münkirler iki ʿālemde pür-gamdur
şorarsañ **Naḳṣiyā** bunlar kamu ehl-i cehennemdür
muḥaṣṣal münkirān sevmez dilā bu ehl-i ʿirfānı
anuṅ çün dēdiler cānā bu kavme iblis-i ḡānī

39. (94a)

ĠAZEL-İ MAḤVĪ TAḤMĪS-İ ʿADNĪ

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Remel: _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. feyz-i ḳuds-i bî-bedelden oldı diller teşne-vār
āfitāb-ı cezbe-i raḥmānda ʿālem zerre-vār
keşret ü vaḥdet bir oldı ḡarḳa vardı her ne var
cūr^a-i cām-ı ezelden nūş édüp ol nev-baḥar
her çimenler gül ola her naḥl tāze meyvedār
2. bülbül-i bāḡ-ı ḥaḳīḳat naḡme-rīz olsun hemān
reng-i büy-ı gülşen-i tevḥīd ile ḳılsun fiḡān
ʿaḳl-ı kül ser-menzil-i lāḥūta érsün bî-gümān
murḡ-ı dil ḳa^r-ı yem-i vaḥdetde ṭutsun āşiyān
ḳatreler hep baḥr ola her zerreler ḥurşīd-vār
3. taḳ kemend-i vaḥdete vaḥşī ḡazāl-ı keşreti
yéte tābān-ı ʿinād içre ḳo dār-ı dehşeti
gel çek āḡūş-ı vişāle dilber-i hoş-ḥayreti
şāhbāz-ı ʿışḳ ile şayd ét hümā-yı vaḥdeti
merd-i meydān-ı ferāḡat eylemez ḡayrı şikār

39: AE 94^a. Adnī: Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.

4. ʿāşıkān esrāra āgāz eylesün her rüz u şeb
kūfr ü dīn birbirine nāz eylesün her rüz u şeb
nūr u zulmet ʿarzayı vāz eylesün her rüz u şeb
lī-maʿaʿllāh murğı pervāz eylesün her rüz u şeb
keşret ü vaḥdet bir olsun sırr-ı vaḥdet āşikār
5. nükte-i esrārı evḥā eyle hem-ser ol yine
ʿabd ü rabbik remzin aḥfā eyle hem-ser ol yine
kābe kavseyni ev ednā^a eyle hem-ser ol yine
küntü kenzün sırrın ifşā eyle hem-ser ol yine
faḫru faḫrī^b devletinden ğayra kılma iʿtibār
6. lā vü illādan geçüp şems ü duḥā-veş ol ʿayān
merd olur bu rezmgehde cān ile başa kıyan
ʿāşıkun sermāye-i naḫd-i dilidür baş u cān
ʿārif olup tīg-ı lā ile cihānı kıl nihān
rāzdār-ı eynemā^c ol veçheden hem tācidār
7. mışr-ı dilde Yūsuf ol ḫand-ı şeker-riz ʿAdniyā
ʿāşıkāne şun tolu biñ cām-ı leb-rīz ʿAdniyā
kāse dönsün çün külāh-ı Şems-i Tebrīz ʿAdniyā
bezmğāh-ı vaḥdet içre ol seher-ḫīz Maḫviyā
bilmesün keyfiyyetün şems u kamer leyl ü nehār

^a “İki yay aralığı kadar, yahut daha az kaldı.” Necm, 53/9.

^b “Yoksulluk benim övüncümdür, ben onunla övünürüm.” Hadīs (Yılmaz, 1992: 49).

^c “Nerede olursanız olun...” Âl-i İmrân, 3/185’te geçer.

40. (95a)

ĠAZEL-İ MAĤVİ TAĤMİS-İ ʿADNİ

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

Hezec: . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. nazār emvāc-ı baĥr-ı vaĥdete ʿayn-ı ziyān eyler
ceres-veş nār-ı āh-ı ʿişkuñ esrārın niĥān eyler
rumūz-ı ʿallemeʿl-esmāya kim fetĥ-i dehān eyler
göñül deryā-yı ʿaşkuñ kārbanını beyān eyler
vücüdumdur ceres feryād édüp şerĥin ʿayān eyler
2. göñül miʿmār-ı ʿişrethāne-i ĥūr-ı şeriʿatdür
müzeyyen eyleyen mülk-i dili Tūr-ı tarīkatdür
ĥakāyık feyzin ibrāz eyleyen ger ĥakīkatdür
şuʿünüm külle yevmin ĥabza-i nūr-ı hüviyyetdür
demādem feyzi esmādan müsemmasın nişān eyler
3. şifāt-ı zātum oldı muĥtefī lafz içre maʿnā-veş
başiretsiz başar nʿidügin anĥla gezme āʿmā-veş
zükām étdi hezāruñ mağzını Ĥak verd-i raʿnā-veş
serāb-ı şüretüm gerçi görindi bir muʿammā-veş
bilür erbāb-ı ʿişk anı niĥān ender-niĥān eyler
4. celāli perde-i nūr-ı cemālin éde çün şad çāk
olur zāt-ı ĥafī zāĥir şuĥüdi ʿāşıkā bī-bāk
şakın reʿyī vü merʿī ĥaydına düşme olup ĥamnāk
ĥafīdür zāt-ı muṭlağ kim ʿuĥül étmez anı idrāk
velī tefĥim içün ancağ şifātın tercümān eyler

40: AE 95^a. Adnī: Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.

5. ezel ebed çü âdemden kināye nükte-i mezkūr
dağı esmā-yı külle mazhar oldu āyet-i menşūr
kemālāt-ı ilāhiyye ile insāna dēnūr ma‘mūr
olur levh-i kıdemden sırr-ı esmā tā ebed meşūr
bilür dānā bu tafşīli zamānın içre an eyler
6. şafā-yı cilve-i hüsünde mechül oldu ma‘lūmāt
açınca kenz-i mahfisin tılısmāt oldu ma‘dūmāt
kemāl-i şu‘lesinden bir şerāre-ḥız manzūmāt
cemāl-i hüsni dilberle müzeyyen cümle mevcūdāt
nikāb açsa gedālar üzre dārā-yı ciḥān eyler
7. dem-i şabr u sükūn yok ceş-i şadr-ı sīne şāhında
bulınmaz hüsni-i cezbe dehr-i dūnūḡ mihr ü māhında
bugün ben yane düşdüm gönlümün kānūn-ı āhında
nedendür bir dem ārām eylemez dil tahtgāhında
meger ıışkuḡ hevāsından fiḡān ender-fiḡān eyler
8. gören ādāb-ı bezm-i vahdeti keşretten ‘ār eyler
tecerrüd ‘āleminde mülk ü ḡālin tārūmār eyler
göñül tıflına mehd ü dāyeyi efḡān u zār eyler
şu kim dānā-yı ıışkuḡ kulluḡına cān nişār eyler
vérür şīrīn aḡa ol dem anı cān içre cān eyler
9. şehā *innī ene ‘llāh^a* na‘resin gūş eylese zāhid
belī ānestu nāran^b remzini hoş eylese zāhid
yem-i ‘irfānı eflāke vérüp cūş eylese zāhid
aḡa deryā-yı ıışkuḡ ḡatresin nūş eylese zāhid
o dem burc-ı şerefde ḡāli‘i sa‘de kırān eyler

^a “Şüphesiz ben Allah’ım, benden başka tanrı yoktur.” Tâ-Hâ, 20/14.

^b “Ben bir ateş gördüm.” Tâ-Hâ, 20/10.

10. görür mi zāhid-i ḥod-bīn cemāl-i yār u aġyārın
şanur cennet ola ʿuḳbāda menzilgāh-ı dildārın
iki ʿālemde ʿirfān ehline vérür Ḥudā varın
budur ümmīd-i zāhid Ḥaḳ aña cennet vére yarın
velī ʿārifleri bunda şehenşāh-ı cinān eyler
11. teġāfülle tecāhülle teḥaccüb eylese ʿāşık
temāsülle tedāfülle tesebbüb eylese ʿāşık
teḥammülle tecemmülle teḥabbüb eylese ʿāşık
nevāfülle ferāyızla teḳarrüb eylese ʿāşık
kitāb-ı Mantıḳ-ı Ṭayra anı Mevlā lisān eyler
12. zūḥūr-ı ġayb-ı muṭlak esfel aʿlā cümle ʿālemde
vücūd-ı Ḥaḳ muḥaḳḳaḳ gizlü peydā cümle ʿālemde
bir oldı yer ü gök şahrā vü deryā cümle ʿālemde
tecellī-i aḥaddür resm-i esmā cümle ʿālemde
süküt ét kim kimin ʿābid kimin ʿirfāna kām eyler
13. gelür āġüş-ı vaşl-ı ʿāşıḳa bin ʿizzet ile kim
töker ḥünün sirişk-i çeşm-i kīn ü zillet ile kim
niḳāb-ı rüyını keşf eyle ammā kıllet ile kim
be-küllī ʿışḳa mazḥardur kemāl-i ḥikmet ile kim
verā-yı perdeden ʿuşşāḳı bir bir imtiḥān eyler
14. şafā-yı ḥātır ister her dil-i maḥzūn u meḥcūrdan
içürür zehr-i ḳātil kāse-i pür-şehd ü zenbūrdan
cemāli ṭālib-i ḥüsn-i nazardur dīde-i kūrdan
vérür her birine bir feyz tesellī bulur ol nūrdan
kemāl-i muṭlak anuḳdur ḳulına imtinān eyler

15. niçe bir cānuḡı sekrān ēdūp n'eylersin ēy °Adnī
bu ḡalkı vālih ü ḡayrān ēdūp n'eylersin ēy °Adnī
oḡulmaz yāreye dermān ēdūp n'eylersin ēy °Adnī
yeter şūrīde-veş efgān ēdūp n'eylersin ēy **Maḡvī**
hemān teslīm-i °ışķ ol kim seni şāḡib-zamān eyler

41. (97b)

GAZEL-İ HAŞMET TAḤMİS-İ EDİB

Mefā°lün Mefā°lün Mefā°lün Mefā°lün

Hezec: . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. dilā nūzhetūḡe enzārı gōrdük dīdeler rūşen
suḡūr-ı nūşā-i envārı gōrdük dīdeler rūşen
çimenlenmiş yine gūlzārı gōrdük dīdeler rūşen
ḡaḡā n'ola ruḡ-ı dildārı gōrdük dīdeler rūşen
mişal-i mihr-i zerrīn-tārı gōrdük dīdeler rūşen
2. hele çāk oldı şām-ı iftirāḡuḡ perde-i fecri
belā-keşliklerin oldı nūmāyān şūret-i ecri
raḡībūḡ rifkā taḡvīl ētdi şehdi °ādet-i zecri
hele °īd-i sa°īd olsun gōḡül bu rūze-i hecri
hilāl-i ebruvān-ı yārı gōrdük dīdeler rūşen
3. gōḡül yaklaşdı hengām-ı sūkūt-ı şarşar-ı āḡuḡ
nūmāyān oldı estār-ı ḡafādan rūy-ı dil-h°āḡuḡ
füzūn olsun bu dem būlbūl gibi sehergāḡuḡ
gōrindi gerden-i kāfūrı şammūrından ol māḡuḡ
şeb içre şubh-ı pūr-envārı gōrdük dīdeler rūşen

41: AE 97^b. Edīb: Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.

4. pür étdi nār-ı hicrānuñ tennūr-ı ıalib-i müştākı
dil-i pür-süz-ı tābuñ ıalması bir cāy-ı iħrākı
baña rīk-i şafā-baħşuñdan ét düştükçe infākı
ħayāl-i leblerüñle dīde-i pür-ħün édüp sākı
bu gūne sāğarı pür-şādı gördük dīdeler rüşen
5. şitābān ol o şüh-ı ser-keşi şayd ét zarāfetle
dil-i vahşet-nümāyın vaşla rām ét ħüsn-i ülfetle
Edībā zevk-i vaşlın dehre izħār ét bu şüretle
derāğüş eyledükde yarı **Ĥaşmet** nār-ı fūrkatle
tuţuşmış dāmen-ı ağıyarı gördük dīdeler rüşen

42. (98a)

°ĀŞIK °ÖMER MÜSEDDES

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Remel: _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _

1. nuţka gelse dēr güzeller tālībün maţlūbuyuz
hem sürürı sīnenün ħūbuyuz maħbūbuyuz
bāğ-ı dehrün nev-şüküfte ġonca-i mergūbuyuz
şanmañuz her tīre-dil-i üftādenün mağlūbuyuz
mübtelāñum sevdüğüm raħm eyle gel dēdüm dēdi
biz tenezzül étmezüz eşħāşa şeħr-āşūbuyuz
2. ġül ruħuñ vaşfiyla sīnem çāk çāk étmekdeyem
sen ne dērsin kendü kendüm ben helāk étmekdeyem
bu ten-ı fersüdemo yoluñda ħāk étmekdeyem
āteş-i āhumla deħri sūzināk étmekdeyem
ħāturum şād eyle def° olsun kesel dēdüm dēdi
biz tenezzül etmezüz eşħāşa şeħr-āşūbuyuz

42: AE 98^a. °Āşık Ömer: Dīvān: Ş.602.

3. istemem ğayrı gerekmez senden éy rûh-ı revân
aradan bûy-ı muhabbet hâlkına étme nihân
hîç ne mümkün âteş-i hicrâna tehammül éde cân
kûşe-i çeşm ile olsun bârî gördükçe hemân
merhabâ kı1 éy gözüm nûrı güzel dédüm dédi
biz tenezzül étmezüz eşhâşa şeh̄r-âşûbuyuz
4. zerre yok  uşşâka vaşluñ va de-i ferdâñdan
yâ raķıbe ğün gibi mihr-i cihân-ârâñdan
yok mı bâkûñ âh-ı  uşşâkdan bu istiĝnâñdan
böyle şalınmak saña bî-bâk ü bî-pervâñdan
dilberâ yâ böyle evzâ verür mi el dédüm dédi
biz tenezzül étmezüz eşhâşa şeh̄r-âşûbuyuz
5. men  eden cânâ seni bizden  adûnuñ lâfidur
i timâd étme ğüzel bed-ĥû cihân ĥaffâfidur
ĥaste-i  ışķ olana her bir cevâbuñ şâfidür
ĥayliden  Āşık  Ömer şîrîn lebûñ vaşşâfidur
aña bir bûse degül miydi maĥal dédim dédi
biz tenezzül étmezüz eşhâşa şeh̄r-âşûbuyuz

43. (98b)

MÜSEDDES-İ  ĀŞIK  ÖMER
Mef il n Mef il n Mef il n Mef il n
Hezec: . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. tefekkür éde ğör bir emr ile kâ id-durur eflâk
yine ķâdir imiş hayy-i ķad m  z 'l-cel l-i p k
niĥ n ğeldük bu d ny ya kem l ile éd p idr k
dem dem aĝla hey ğ fil ko olsun ğ zler ñ nemn k
bu r huñ biz daĥı  okdur geĥe ğör olmadın ehl k
olan maķd r kimi şarf ét ğ z ne dolmadan   n ĥ k

43: AE 98^b.  Āşık  mer: Bu şiir d v nda yer almamaktadır.

2. niceler meyl-i dünyā eyleyüp aḥzāna düşmişdür
kesüp seng-i siyāhı māl için dağlar devürmişdür
bu dünyā ziyneti çok zāhidi yoldan çevürmişdür
merātib kaç° ederken evliyāya rahne vürmişdür
teğāfül étme hergiz ğıybet fuḥşı édüp imsāk
tecellī dā'imā deli dīhānını éder misvāk
3. gözüñi aç kulağunla éşit ha işde aḥbārı
nedür bu °ilm-i ḥikmetden yazılan sırr-ı esrārı
bu °ālem keştmül yol tutup her biri bir kārı
tecellīdür alup °ibret °ācebdür ḥikmet-i Bārī
kimi ḥalkun çü dünyā kaydına düşmiş gezer ğamnāk
kimisi ğam nedür bilmez demādem olmada ḍaḥḥāk
4. gel [éy] °Āşık °Ömer fāriğ ola gör bu cihāndan sen
neden yā müntefi° olduñ bu mekkāre fenādan sen
ḥaḳḳat rāhına °azm eyleyüp geç māsivādan sen
ḥazer kıl rüz u şeb éy dil şaḳın ḥışm-ı Ḥudādan sen
ḥabīr ol dā'imā ism-i celālinden olup ḥavfnāk
derünı süz-ı āhuñdan қо yansın ḥār ile ḥāşāk

44. (99b)

MUḤAMMES NA°T-I ŞERİF-İ °ĀŞIK °ÖMER RAḤMETU'LLĀHİ °ALEYH

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

Hezec: . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. ḥabībā şevk-i pākinden dü °ālem nūr-ı azḥādur
muḳavves kaşlaruñ ḥaḫḫı rumüz-ı kenz-i eşyādur
°izāruñ °alleme'l-esmā lebün genc-i müsammādur

44: AE 99^b. °Āşık Ömer: Bu şiir dīvānda müseddes olarak yer alıyor ve birinci musammatın üçüncü mısrası olarak “dü zülfün müşk-büyundan dil ü cānlar mutarrādır” mısrası yer almaktadır. Uyak düzeni müseddes-i mütekerrirdir.

boyuñdur sidre-i t̄ubā yüzüñ firdevsden a°lādur
cemālüñ āfitābından cihān t̄āb-1 mücellādur

2. başar kanda görür āyā dahı zātüñ gibi gevher
leṭāfetde sözüñ şehd-i şeker ü dişlerüñ cevher
dehānuñ ğonca-i ḥamrā zülālüñ çeşme-i kevşer
lebüñden baḥş alaydı t̄ılsımı n°eylerdi İskender
cemālüñ āfitābından cihān t̄āb-1 mücellādur
3. sen ol rūḥ-1 musavversin şu°ā°-1 şem°-i ruḥsāruñ
serāpā on sekiz biñ °āleme şāy oldı envāruñ
°ayān oldı °acā°ib mu°cizāt-1 sırr-1 esrāruñ
Ebubekir °Ömer °Oşman °Alī yār-1 vefādāruñ
cemālüñ āfitābından cihān t̄āb-1 mücellādur
4. müselsel °anberüñ şaldı serāpā °āleme sevdā
şūrāḥī gözlerüñ kıldı nice °āşıkları şeydā
nice zāhid burakdı ki şevkuñ zühd ile taḳvā
siyeh kirpüklerüñ eyler selāmet ellerin yağmā
cemālüñ āfitābından cihān t̄āb-1 mücellādur
5. senüñ medḥ-i cemilüñ kılmadı °**Āşık** °**Ömer** bī-dād
olup sīnem muḥabbetde ki na°tuñ şevkına şayyād
ḥayātı buldı şunlar kim ki aldılar lebüñden dad
yaratdı °ālemi ḥüsnüñden yazılmış nükte-i nūn u şād
cemālüñ āfitābından cihān t̄āb-1 mücellādur

45. (100a)

MUHAMMES-İ ʿĀŞİK ʿÖMER RAHMETULLĀHİ ʿALEYH

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Remel: _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. éy cemāli pertevi hürşid-i şüh-i ʿişve-bāz
n'ola eylersem saña ben mübtelā ʿarż u niyāz
böyle bulmuşlar muhabbet nüktesin erbāb-ı bāz
olsa dilberde bu hālet ʿāşıkun ʿaklın komaz
bir tebessüm bir tekellüm bir nigh bir şive-nāz
2. gāh ider mihr ü vefā hātürüm alur ele
gāhī cevr eyler güzellik hālidür mekri dile
hoş gelür ʿuşşāk-ı zāra her ne kim yārdan gele
hāşılı cāna bu derd-i cezbe lāzımdur hele
bir tebessüm bir tekellüm bir nigh bir şive-nāz
3. şüh-i ref̄tārunda hāletler var ammā sevdüğüm
mū-miyānunda nezāketler var ammā sevdüğüm
serv-қaddünde tarāvetler var ammā sevdüğüm
sende çok dürlü hāletler var ammā sevdüğüm
bir tebessüm bir tekellüm bir nigh bir şive-nāz
4. başuma geldükde bildüm ben bu sırrı āşikār
adumı Mecnün édermiş cezbe-i nakş-ı nigār
sen ne dérsin éy saçı Leylā ben oldum bī-қarār
bu revişler degme bir dilberde yokdur sende var
bir tebessüm bir tekellüm bir nigh bir şive-nāz

45: AE 100^a. ʿĀşık Ömer: Dīvān: Ş.599.

5. bir tebessümle tekellüm gerçi baḥş-ı cān éder
gāh olur ki ğamze-i nāz u nigāhuḅ ḅan éder
gāh cevr eyler dil-i °uṣṣāḅa gāh iḥsān éder
iṣte °Āṣıḅ °Ömerüḅ °aḅluḅ bular tālān éder
bir tebessüm bir tekellüm bir nigh bir ṣīve-nāz

SONUÇ

Elimizdeki çalışma, 17. yüzyılda sanat ve edebiyatın önceki yüzyılların birikimiyle yükselişe devam ettiğinin bir göstergesidir. Bu çalışma ağırlıklı olarak bu yüzyılın şairleri ile daha önceki yüzyıllarda yaşamış olan şairlerin şiirlerini ihtiva etmektedir.

Millet Yazma Eser Kütüphanesi Ali Emiri Manzum 547 numarada kayıtlı bulunan “Mecmū^a-yı Eş^{ār}”ın 75^b-100^b varakları arasında yapılan çalışmada, farklı nazım şekilleriyle yazılmış 24 şaire ait toplam 45 şiir yer almaktadır. Eser, içinde nazirelerin de olduğu bir şiir mecmuasıdır. Baştan sona kadar müstakil bir şiir mecmuası değildir. Bazı şiirlerin başlık kısımlarında yer alan nazım şekillerinin isimleri yanlış belirtilmiş olup bunlarla ilgili gerekli düzeltmeleri yaptıktan sonra bunları dipnotlarda belirttik. Bununla birlikte Virani Efendi’ye ait gösterilen bir şiirin yaptığımız kaynak taraması neticesinde Kalender Çelebi’ye ait olabileceğini gösteren kaynaklara ulaştık. Bunları da hem inceleme kısmında hem de dipnotlarda ifade ettik. Ayrıca kaynak taraması neticesinde divanlarda yer almayan birçok şiir tespit ettik. Çalışmamızın kapsamına giren şiirler genel itibariyle tasavvufî şiirlerdir.

Mecmuanın tamamıyla ilgili yapılacak çalışmalar sonucunda daha sağlıklı bilgiler elde edilecektir.

EK 1: MESTAB'a Göre Mecmuanın İçeriği

Vr. nu	Şair	Matla beyti/bend	Makta beyti/bend	Nazım şekli/be yit s.	Vezin	Açıklamalar
75b	Rühî-yi Bağdādî	kaçma çevgân-ı muhabbetden gönül cevânâ gel başuñı tob eyle ehl-i hâl isen meydâna gel	nîze-i ʿirfân elinde tevsen-i tab° ise râm nazm meydânı senüñdür Rühîyâ cevânâ gel	gazel/5	.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / .. _ _	
75b	Ahmedî	hâme-i kudretle yazmış nakş-bend-i kâf nün hüsni hulû ile seni ser defter-i mâ-yestîrûn	Ahmedâ çün çeşm-i hün-rîzûñ belâ-engîz ile eyledi teslîm-i cân innâ ileyhi râci°ün	gazel/5	.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / .. _ _	
76a	Vahdetî	meclise cem° oldı cümle tâlibûn oldular nuṭk-ı hudâya sâmi°ün	êrdiler zât-ı şîfâta Vahdetî oldılar bu yolda anlar sâlimûn	gazel/7	.. _ _ / .. _ _ / .. _ _	
76a - 76b	Fiğânî	hâme-i kudretle yazmış nakş-bend-i kâf nün hüsni hulû ile seni ser-defter-i mâ-yestîrûn	bu Fiğânî çeşm-i hün-rîz-i belâ-âmîz iken eyledi teslîm-i cân innâ ileyhi râci°ün	gazel/5	.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / .. _ _	
76b	Vahdetî	cânumı yoluña kurbân êdeyüm n°olsa gerek alnuma kilik-i kaẓâ çekdüğü resm olsa gerek	dem bu demdür beri gel bezm-i gâma Vahdetiyâ içelüm bâde-i ʿışkı pey ü pey n°olsa gerek	gazel/7	.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / .. _ _	
77a	°Abdî	dilberâ nakşuñ senüñ nakş-ı Resûlüellâhdur resm olan ol nakş içinde şekl-i fazluellâhdur	bu vücudüñ keşîsin girdâb-ı gâmdan °Abdiyâ kurtaran ʿârif bugün Nüh-ı nebiyyuellâhdur	gazel/9	.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / .. _ _	
77a - 77b	°Abdî	şubh-dem oldı hidâyet bize ehluellâhdan kalbümüz oldı münevver nür u ʿilmuellâhdan	keşret-i dünyâyı terk eyle bugün sen °Abdiyâ künc-i ʿuzlet ihtiyâr êt geçme zikruellâhdan	gazel/5	.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / .. _ _	
77b	°Abdî	nüşa-i ümmü'l-kitâbı gösterelden pîrimüz mazhar-ı ʿilm-i ledünnî olmuşuz her birimiz	kısmet êtdükde hudâ rûz-ı ezelde °Abdiyâ ʿışk-ı mevlânâ ile etmiş bizüm tahmîrimüz	gazel/5	.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / .. _ _	
78a	Rühî-yi Bağdādî	bırakdı iştiyâk-ı râh-ı vahdet vecde ʿuşşâkı edir keesen venâvilhâ elâ yâ eyyühees-sâkı	hemîşe vaşf-ı pâk ile geçer evkâtı Rühîmüñ n°ola eşʿârınüñ şîr ü sadâsı tutsa âfâkı	gazel/5	.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / .. _ _	
78a	Rühî-yi Bağdādî	kıl fevtües-şabûhî yâ sâkı eskinî min-müdâmike'l-bâkı	dañı Rühî humâr kılsun mı tala°aş-sems eyyühees-sâkı	gazel/5	.. _ _ / .. _ _ / .. _ _	
78b	Vahdetî	hamdü liellâh ki dilâ mazhar-ı fehm-ârâyam	Vahdetî şüret-i şekl-i beşer-i âdemde	tahmis/	.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / .. _ _	

- 79a		evc-i rif'atde hümā gibi semā-sīmāyam kāf-ı kudretde bugün sākin-i bī-pervāyam n'ola dehr içre nişānım yohise 'anķāyam ne 'aceb seyl gibi çağlamasam deryāyam	gelmişem ahsen-i takvīme demādemde ibn-i meryem geçinüp vāsıta-i hātemde Bakīyā dīn ü Muḥammed ḥaķıçūn 'ālemde dēme cān baḥşile nazm içre bugün 'ırsāyam	5		
79a - 79b	Mahvī	küntü kenzūn sırrı ol bīgāne bilsün el seni dām-ı 'aqla düşme kim dīvāne bilsün el seni gülsitān ile dilūn ḥum-hāne bilsün el seni ma'rifetle ka'be ol büt-hāne bilsün el seni beyt-i ma'mūr et özün vīrāne bilsün el seni	şāh-ı iklīm-i vücūd-ı arayan nice bula ol hümā-yı bī-nişāndur kim nişān kanda ola sırra mazḥardur bu Mahvī bilmeyen ma'zur ola kendüni bilmezler inkār eylese kadrūn n'ola bilmedūn Şeyḥī özin sen ya ne bilsün el seni	tahmis/ 5	_. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	
79b - 80a - 80b	Mahvī	derd ādeme dermānı beyān eyleyemez mi dil gülşen-i tevḥīdi 'ayān eyleyemez mi bī-sāye olan cevher-i kān eyleyemez mi 'ışk ādemi sultān-ı cihān eyleyemez mi himmetle yaḥud kuṭb-ı zamān eyleyemez mi	münker olan a'mā edemez bizleri idrāk biz vāķıf-ı esrār-ı elestüz daḥı levlāk şaymaz kuluḡı zerreye Mahvī dil-i çālāk bir ḥaṭṭ degüldür dil-i çālākūme eflāk Şeyḥī dilese tayy-ı mekān eyleyemez mi	tahmis/ 5	_. _ . / _ . _ . / _ . _ . / _ . _ .	
80b - 81a	Cinānī	ḥalkuḡ ne 'aceb hikmet imiş 'aķd ile ḥalli bir ḥāle münāsib görünür cümle maḥalli eyler kimisi fikr-i teraķķī vü te'allī gelmiş kimine 'ālem-i suflīde tesellī ḥallāk-ı cihān 'āleme kılduķda tecellī her şaḥş birer ḥāl ile kılmış mütesellī	erbāb-ı gınā devlet-i ikbāl ile maḡrūr aşḥāb-ı hüner fazl-ı kemālātıla mesrūr zühḥād Cinānī ḥarem-i cennet ile ḥūr 'uşşāka şadā-yı ney-i āvāze-i ṭanbūr ḥallāk-ı ezel 'āleme kıldıķda tecellī her birini bir vechile kılmış mütesellī	müsedd es/5	_. _ . / _ . _ . / _ . _ . / _ . _ .	
81a - 81b	Hüdāyī	'ārif ol āyine-i insāna baķ anda nūr-ı ḥazret-i raḥmāna baķ	geç Hüdāyī şüret-i ma'nāyı ķo ķatre-i nev-lücce-i 'ummāna baķ	gazel/7	_. _ _ _ / _ . _ _ _ / _ . _ _ _	
81b	Rūhī-yi Baḡdādī	ḥizmetde beni şanma kāsır kuluḡam cānā her ḥizmete kullansaḡ kādīr kuluḡam cānā	dūr olduḡuma senden cürmüm bu ki Rūhī - veş vaşfuḡla geçer 'ömrüm şā'ir kuluḡam cānā	gazel/6	_. _ . / _ . _ _ _ / _ . _ . / _ . _ _ _	
82a	Za'īfī	şun'-ı ḥaķ görmek isterseḡ 'āriz-ı sultāna baķ serbe-ser levḥ-i ruḥında āyet-i Kureāna baķ	olmak isterseḡ ḥaķīķatde muvahḥid Za'īfī ḥālūḡe meşḡul olup ne küfre ne imāna baķ	gazel/5	_. _ _ _ / _ . _ _ _ / _ . _ _ _ / _ . _ _ _	
82a - 82b	Niyāzī	zāhidā şüret gözetme içeri gel cāna baķ vechūn üzre gör ne yazmış defter-i raḥmāna baķ	'ālem anuḡ ḥüsninūḡ şerḥinde olmuş bir kitāb metnin istersin Niyāzī şüreti insāna baķ	gazel/7	_. _ _ _ / _ . _ _ _ / _ . _ _ _ / _ . _ _ _	

82b	Nūrī Efendi	māsivādan el yuyup ey dil cemāl-i yāra bak şūreti қо cümlede sārī olan esrāra bak	sırr-ı hāqқа ʿārif olmak isteriseñ Nūriyā cān gözin açup cihānı zeyn eden envāra bak	gazel/6	. . . / . . . / . . . / . . .	
82b - 83a	Vahdetī	hevā-yı zūlf ü dilberle beni āvāre yazmışlar ki ben manşūr-ı ʿışk oldum revādūr dāre yazmışlar	belā vü hüznü miñnetde ne varsa Vahdetī bildüm benüm bu kara yaşımla dil-i bīmāra yazmışlar	gazel/7	. . . / . . . / . . . / . . .	
83a - 83b	Nefī Efendi	yazanlar peykerüm destimde bir peymāne yazmışlar bilüp mest-i mey-i ʿışk olduğum mestāne yazmışlar	nice zāhirdür ey Nefī sözinde dildeki süzün yazarken nüşā-i şiʿr ki kâlemler yane yazmışlar	gazel/5	. . . / . . . / . . . / . . .	
83b	Esʿad Efendi	güzellik resmini ruhsāre-i cānāna yazmışlar ele āyīne al anı göre cānāna yazmışlar	kâlem merfūʿ iken dīvān-ı ʿışk içre ey Esʿad gelüp hāttı niçe ʿākileri dīvāne yazmışlar	gazel/5	. . . / . . . / . . . / . . .	
83b - 84a	Naʿtī Efendi	ʿizārūñ pertevini mihr-i nūr-efşāne yazmışlar cebñinüñ şuʿlesin cānā meh-i tābāna yazmışlar	lebi yādiyle bezm-i gamda ʿıyş u ʿişret-i Naʿtī kādüm çeng nālemi muṭrib gözüm peymāne yazmışlar	gazel/5	. . . / . . . / . . . / . . .	
84a	Vīrānī Efendi	bilmeyen insān degül biéllāh bu cānuñ kadrini gitmeden bilmek gerek rūh-ı revānūñ kadrini	ey Vīrānī rāzuñı fāş étme her nā-mahreme degme cān bilmez zirā işbu beyānuñ kadrini	gazel/7	. . . / . . . / . . . / . . .	
84b	Vīrānī Efendi	yalancı müddeʿiler degüldür ehl-i beytuéllāh bulan taḥkīk rāhı olardur ʿārif-i biéllāh	bu ten Vīrāneden pendı hemişe cemʿi idrāk ét bulasın rütbe-i ʿālī saña tevfiğ ola hem-rāh	gazel/5	. . . / . . . / . . . / . . .	
84b	Naqşī Efendi	lī-maʿallāh mektebinden okuduñsa bir sebak fehm édüp öz kendi nefsin zāhir ola sende Hāq	ten kulağı diñlemez zāhid kelām-ı Naqşī yi cān kulağı diñler anı var mı sende ol kulağ	gazel/7	. . . / . . . / . . . / . . .	
85a - 85b	Naqşī Efendi	ünüm hākdur sözi hāq bul sen anı egerçi söyleyen dildür tutağdur	görün Naqşī bugün ʿışkında yarün şakınmaz cānını merddür қоçağdur	gazel/9	. . . / . . . / . . .	
85b - 86a	Naqşī Efendi	senün cānā tecellinden bütün ʿaqlum olup ḥayrān göñül sırrı eneʿl-hāq anıñiçün étmedi pinhān	münezzehdür benüm zātum şakın sen çār ʿunşurdan ki ol bir cāmedür Naqşī bürindi şüret-i insān	gazel/9	. . . / . . . / . . . / . . .	
86a - 86b - 87a	Eşrefzād e	Tecellī şevki dīdārūñ beni mest eyledi ḥayrān eneʿl-hāq sırrını cānum anuñçün kılmadı pinhān	şanursın Eşref Oğluyam ne Rümīyem ne İzniķī benem ol dāeīmü`l-bāķī görindüm şüretā insān	gazel/1 9	. . . / . . . / . . . / . . .	
87a	Nūrī	bu nāsūt içre ten-perver olanlar cānı bilmezler	gel ey Nūrī saña luṭf eylemiş ol hazret-i	tesdis/5	. . . / . . . / . . . / . . .	

- 87b	Efendi	ne cānı hāne-i kalbindeki mihmānı bilmezler ledünniden haberdār olmayup ʿirfānı bilmezler nedür ʿirfān içinde küfr olan imānı bilmezler ne cāndur cān içinde cān olan cānānı bilmezler ne sırdur sır içinde sır olan sultānı bilmezler	yezdān nüzül etmiş muhaşşal hane-i vīrāneye sultān uyur gizli hafī imiş tılsımı sūret-i insān zuhūrına hicāb olmuş taʿayünden meger ebdān sürer yāsını ey Şeyhī ʿaceb mi bil mese mürgān gör insānı ki cān içindeki cānānı bilmezler			
87b - 88a	Vahdetī	ey gönül saʿy idüben vuşlat-ı cānāna çalış kalma bu yolda şaķın yaşıy ile cāna çalış	seg rakībün sırnı tīg ile çaldım dēdi yār görmedüm Vahdetiyā böylece merdāne çalış	gazel/5	.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / .. _ _	
88a	Sādıkī	vāşıl olmağa dilā hazret-i Yezdāna çalış turma bu yolda yürü ʿışķıla merdāne çalış	Şadıkī cān ile baş terkin urup ʿālemde dün ü gün turma hemān vuşlatı cānāna çalış	gazel/7	.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / .. _ _	
88b	Menbaʿi Efendi	bezl edüp mā-melekin ey dil dīvāne çalış layık eyle özünj hizmet-i sultāna çalış	bir çalışda ser-i aʿdāyı götürdi kılıcı Menbaʿi bāzuğa kuvvet eyü merdāne çalış	gazel/7	.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / .. _ _	
88b - 89a	Yunus Emre	çıkdum erik dalına anda yedüm üzümü bostan issi kaķıyup dēr ne yersin kozumu	Yunus bir söz söylemiş hiçbir söze benzemez erenler meclisinde örtü maʿnā yüzünü	gazel/9	14ʿlü Hece Ölçüsü	
89a - 89b - 90a - 90b	Kaygusu z Abdal	suāl etdim bugün ben bir dolāba dedüm niçün sürersin yüz bu āba	sözün ey Kaygusuz dānāya söyle ne bilsün sükkeri her mürg-ı zāģı	kaside/ 35	.. _ _ _ / .. _ _ _ / .. _ _ _	
91a - 91b	Vīrānī Efendi	zāhir oldı çü bize dīdār-ı vahdet aşıkār haţ-ı zātında yazılmış gördük anı şaţr-ı çār zī mürekkeb zī kalem zī kātib-i perverdīgār zī kelām-ı vahy-i münzel nām-ı haydardur o yār oķu bu ismi dilersen olmaya şeklünj himār lā-fetā illā ʿAlī lā-seyfe illā-zülfikār	ey Vīrānī çār-deh maʿşüm düvāzdeh imām emr birle tutdı ʿālem serbeser böyle nizām kes ümīdünj dünyānuş sevdāsını kaţ ʿèt tamām şad selām olsun ʿAlīmünj āline şad selam her nefesde zikr ü fikrünj bu kelām olsun müdām lā fetā illā ʿAlī lā seyfe illā zülfikār	Müsedd es/7	.. _ _ _ / .. _ _ _ / .. _ _ _ / .. _ _ _	

92a - 92b	Naqşī Efendi	cemālūñ vaşfuñ èy dilber egerçi tende cān söyler (ve)lik esrārını °aşkuñ velīkin rāyegān söyler ki nuţkuñ emri Hākdur men °aref sırrın °ayān söyler èyā sen sanma kim senden bu güftārı dehān söyler veyā terkīb olan °unşur yahūd lahm-ı zebān söyler	göñül gözini ğafletden açar °aşıkları èy Naqşī olarki hākkı bātıldan seçer °aşıklar èy Naqşī Hālilī gibi varından geçen °aşıklar èy Naqşī sekkāhum rabbuñum hāmırın içen °aşıklar èy Naqşī èrer ma°şūkına anlar mekāndan lā-mekān söyler	tahmis/ 7	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	
93a - 93b - 94a	Naqşī Efendi	dilā münkir kaçır Hākdan işitmez mağz-ı Kur`ānı anı bilmez ki anuñla oçurlar kāmīl insānı ne bilsün ol kara yüzler ne cevher şarf èder anı muhaşşal münkirān sevmez dilā bu ehl-i °irfānı anuñ çün dèdiler cānā bu kavme iblis-i şānī	göñülden bī-haber bunlar şanur nuţk eyleyen femdür odur kim işbu münkirler iki °ālemde pür-ğamdur şorarsañ Naqşiyā bunlar kamu ehl-i cehennemdür muhaşşal münkirān sevmez dilā bu ehl-i °irfānı anuñ çün dèdiler cānā bu kavme iblis-i şānī	tahmis/ 10	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	
94a - 94b - 95a	Adnī	feyz-i kudis-i bī-bedelden oldı diller teşne-vār āfitāb-ı cezbe-i rahmānda °ālem zerre-var keşret ü vahdet bir oldı ğarğa vardı her ne var cūr°a-i cām-ı ezelden nūş èdüp ol nev-baħar her çimenler gül ola her naħl tāze meyve-dār	mışr dilde Yūsuf ol kand-ı şeker-riz ° Adniyā °aşıkāne ne şun tolu biñ cām-ı leb-riz ° Adniyā kāse dönsün çün külāhı Şems-i Tebriz ° Adniyā bezmgāh-ı vahdet içre ol seher-ħiz Maħviyā bilmesün keyfiyyetüñ şems u kamer leyl ü nehār	tahmis/ 7	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	
95a - 95b - 96a - 96b -	Adnī	nazar emvāc-ı baħr-ı vahdete °ayn-ı ziyān eyler ceres-veş nār-ı āh-ı °ışkuñ esrārın niħān eyler rumūz-ı °alleme`l-esmāya kim fetħ-i dehān eyler göñül deryā-yı °aşkuñ kārbanını beyān eyler vücūdumdur ceres feryād èdüp şerħin °ayān eyler	niçe bir cānuñı sekrān èdüp néeylersin èy ° Adni bu halkı vālihü hayrān èdüp néeylersin èy ° Adni oñulmaz yāreye dermān èdüp néeylersin èy ° Adni yeter şūrīde-veş efgān èdüp néeylersin èy Maħvī	tahmis/ 15	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	

97a			hemân teslim-i ʿışk ol kim seni şāhib zamân eyler			
97b - 98a	Edîb	dilâ nüzhetüne enzârı gördük dîdeler rüşen sutûr-ı nüshâ-i envârı gördük dîdeler rüşen çimenlenmiş yine gülzârı gördük dîdeler rüşen hâta n'ola ruḥ-ı dildârı gördük dîdeler rüşen mişal-i mihr-i zerrîn-târı gördük dîdeler rüşen	şitâbân ol o şûḥ-ı ser-keşi sayd èt zarâfetle dil-i vahşet-nümâyın vaşla râm èt hüsn-i ülfetle Edîbâ zevk-i vaşlın dehre izhâr èt bu sûretle derâgûş eyledükde yârı ḥaşmet nâr-ı fûrkâtle tuḫuşmuş dâmen-ı aḡyârı gördük dîdeler rüşen	tahmis/ 5	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	
98a - 98b	ʿĀşık Ömer	nuḫka gelse der güzeller tâlibün maṭlûbuyuz hem sûtürî sinenün ḥûbuyuz maḥbûbuyuz bâḡi dehrün nev-şükûfte gönca-i mergûbuyuz şanmaḡuz her fire-dil-i üftâdenün maḡlûbuyuz mübtelânum sevdüğüm raḡm eyle gel dedüm dèdi biz tenezzül ètmezüz eṣḡâşa şeh-r-âşûbuyuz	men° eden câna seni bizden ʿadûnuḡ lafidur i°timâd ètme güzel bed-ḥû-çihân ḥaffâfidur ḥaste-i ʿışk olana her bir cevâbuḡ şâfidür ḡayliden ʿĀşık ʿÖmer şîrîn lebün vaşşâfidur aḡa bir bûse degül miydi maḡal dedim dèdi biz tenezzül ètmezüz eṣḡâşa şeh-r-âşûbuyuz	müsedd es/5	_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	
98b - 99a	ʿĀşık Ömer	tefekür ède gör bir emr ile ka°id-durur eflâk yine kâdir imiş hayy-i kadîmî zü'l-celâl-i pāk niçün geldük bu dünyâya kemâl ile èdüp idrâk demâdem aḡla hey ḡâfil ko olsun gözlerün nemnâk bu râhuḡ biz daḡı çokdur geçe gör olmadın ehlâk olan maḡdûr kimi şarf èt gözüne dolmadan çün ḡâk	gel [èy] ʿĀşık ʿÖmer fâriḡ ola gör bu cihândan sen neden yâ müntefi° olduḡ bu mekkâre fenâdan sen ḡaḡîkat râhına ʿazm eyleyüp geç mâsivâdan sen ḡazer kıl rûz u şeb èy dil şaḡın ḡaşm-i Ḥudâdan sen ḡabîr ol dâeîmâ ism-i celâlınden olup ḡavfnâk derünü süz-ı âhuḡdan ḡo yansın ḡâr ile ḡâşâk	müsedd es/4	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	
99b - 100 a	ʿĀşık Ömer	ḡabîbâ şevk-i pâkinden dü ʿâlem nûr-ı azḡâdur muḡavves kaşlaruḡ ḡaḡı rumûz-ı kenz-i eşyâdur ʿizârüḡ ʿalleme'l-esmâ lebün genc-i müsammâdur boyuḡdur sidre-i tûbâ yüzün firdevsden a°lâdur cemâlün âfitâbından cihân-tâb-ı mücellâdur	senün medḡi cemilün ḡılmadı ʿĀşık ʿÖmer bî-dâd olup sînem muḡabbetde ki na°tuḡ şevḡına şayyâd ḡayâtı buldı şunlar kim ki aldılar lebünden dad yaratdı ʿâlemi ḡüsnünden yazılmış nûkte-i	muham mes na°t/5	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	

			nün şād cemālün āfitābından cihān-tāb-ı mücellādur			
100 a- 100 b	°Āşık Ömer	èy cemāli pertevi hırşīd-i şuḥ-ı °ışve-bāz n'ola eylersem saña ben mübtelā °arz u niyāz böyle bulmuşlar muḥabbet nüktesin erbāb-ı bāz olsa dilberde bu ḥālet °āşıkun °aklun ḳomaz bir tebessüm bir tekellüm bir nigh bir şīve nāz	bir tebessümle tekellüm gerçi baḥş-ı cān der gāh olur ki ḡamze-i nāz u nigāhun ḳan èder gāh cevri eyler dil-i °uşşāḳa gāh iḥsān èder işte °Āşık °Ömerün °aklun yular tālān èder bir tebessüm bir tekellüm bir nigh bir şīve nāz	muham mes/5	_. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	

KAYNAKÇA

Kitaplar

- AÇIK, M. (hızl.). (2010). *Vak'anüvis Mehmed Emîn Edîb Dîvânı*. Konya: Çizgi Kitapevi.
- AK, C. (hızl.). (2001). *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Yayınları.
- AKARSU, K. (hızl.). (2011). *Rumelili Zaiîfî Dîvânı (Tenkidli Metin)*. Ankara: Berikan Yayınları.
- AKKAYA, H. (hızl.). (2003). *Abdülahad Nûri ve Dîvânı (İnceleme ve Tenkitli Metin)*. İstanbul: Kitabevi.
- AKKUŞ, M. (hızl.). (1993). *Nef'î Dîvânı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- AYVERDİ, İ. (2011). *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*. İstanbul: Kubbealtı Neşriyat.
- BAYRİ, M.H. (hızl.). (1959). *Virani*. İstanbul Maarif Kitaphanesi ve Matbaası.
- DAVUTOĞLU, A. (hızl.). (1981). *Kur'an-ı Kerîm ve İzahlı Meali*. İstanbul: Çelik Yayınları.
- GÜNEŞ, M. (hızl.). (2000). *Eşrefoğlu Rûmî Dîvânı (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)*. Ankara: Dumlupınar Üniversitesi.
- GÜRBÜZ, M. (2012). Şiir Mecdûaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi. *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecdûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. İstanbul: Turkuaz Yayınları, İstanbul, 99-113.
- İLHAN, İ. (hızl.). (2015). *Ümmi Sinan'ın Saklı Hazinesi: Kâşif Es'ad Efendi (Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânı)*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- İPEKTEN, H. (2011). *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*. İstanbul: Dergah Yayınları.
- İSEN, M., MACİT, M., HORATA, O., KILIÇ, F., AKSOYAK, İ.H. (2002). *Eski Türk Edebiyatı El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.

- KANAR, M. (2009). Mecmua. *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*. C. 2. İstanbul: Say Yayınları.
- KARAALIOĞLU, S. K. (1993). Mecmua. *Ansiklopedik Edebiyat Sözlüğü*. İstanbul: İnkılâp ve Aka Kitapevleri.
- KARAHAN, A. (hızl.). (1966). *Kanuni Sultan Süleyman Çağı Şairlerinden Figânî ve Divançesi*. İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- KARASOY, Y ve YAVUZ, O. (hızl.). (2015). *Aşık Ömer Dîvânı*. Konya: Konya Büyükşehir Belediyesi
- OKUYUCU, C. (hızl.). (1994). *Cinânî (Hayatı, Eserleri ve Dîvânının Tenkidli Metni)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Okyanus Türkçe Sözlük*. (1971). Mecmua, C. 2. İstanbul: Pars Yayınevi.
- Örnekleriyle Türkçe Sözlük*. (1996). Mecmua, C. 3. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Ötüken Türkçe Sözlük*, Mecmua, III. C., İstanbul 2007, Ötüken Neşriyat.
- ÖZÖN, M. N. (1954). Mecmua. *Edebiyat ve Tenkid Sözlüğü*. İstanbul: Duygu Matbaası.
- SEVER, M. (hızl.). (2013). *Kaygusuz Abdal Dîvânı*. Ankara: DİB Yayınları.
- TARLAN, A. N. (hızl.). (1963). *Necatî Beg Divanı*: Milli Eğitim Basımevi.
- TATÇI, M. (hızl.). (2013). *Niyâzî-i Mısırî Halvetî Dîvân-ı İlahiyât*. Ankara: H Yayınları.
- TATÇI, M. (hızl.). (2008). *Yunus Emre Külliyyatı II Yunus emre Dîvânı (Tenkitli Metin)*. İstanbul: H Yayınları.
- TATÇI, M. ve YILDIZ, M. (hızl.). (2005). *Divan-ı İlahiyat: tıpkıbasım ve çevrimyazı. Aziz Mahmud Hüdayi*. İstanbul: Üsküdar Belediyesi Üsküdar Araştırmaları Merkezi Yayınları.
- Türk Dünyası Edebiyat Kavramları ve Terimleri Ansiklopedik Sözlüğü*. (2005). “Mecmua”, C. IV, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

UZUN, M. (2003). Mecmua, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 28. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi.

UZUNÇARŞILI, İ. H. (1988). *Osmanlı Tarihi*. C. 3. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Yeni Türk Ansiklopedisi. (1985). Mecmua C. 4. İstanbul: Ötüken Neşriyat

YILDIZ, A. (hızl.). (2015). *Kazancızâde Emin Edîb Hayatı Şiirleri*. Sivas: Kristal Matbaacılık.

YILMAZ, M. (1992). *Edebiyatımızda İslamî Kaynaklı Sözler (Ansiklopedik Sözlük)*. İstanbul: Enderun Kitabevi.

YÜCEL, B. (hızl.). (2002). *Mahmut Paşa Adnî Dîvânı*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Dergiler

AYDEMİR, Y. (2001). Şiir Mecmuaları ve Metin Teşkilinde Mecmuaların Rolü, *Bilig*, 19, 147-154.

AYDEMİR, Y. (2007). Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler, *Turkish Studies-Türkoloji Araştırmaları*, 2/3. 122-137.

AYPAY, İ. (2000). Mahvî, (Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divançesi), *Kütahyılı Şairler Sempozyumu I*. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi, s. 226-253.

BÜYÜKKARCI YILMAZ, F. (2013). On Sekizinci Yüzyıldan Bir Kırkambar: Elîfzâde Feyzî Mecmuası. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish and Turkic*. 8/9. 838-839.

GIYNAŞ, K. A. (2011). Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası. *Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 25, 245-260.

GÜMÜŞ, N. (2005). Bir Mecmua Örneği: Tuhfe-i İsmâiliyye, *TÜBAR*, XVIII. 129-162.

KILIÇ, A. (2012). Mecmûa Tasnifine Dair. *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. İstanbul: Turkuaz Yayınları, İstanbul, 75-96.

KÖKSAL, M. F. (2012). Şiir mecmualarının önemi ve Mecmûaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP). *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. İstanbul: Turkuaz, 411-431.

TANYILDIZ, A. (2012). Şiir Mecmûalarının Neşri Hakkında. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi-The Journal of International Social Research*. 5. 21, 224-239.

YAVUZ, K. (2013). Türk Şiirinde Nazire. *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*. 10, 359-424.

YÖNTEM, A. C. (1927). Edebiyat Tedkiklerinde Mecmûaların Rolü. *Hayat*. 45, 363– 364.

Tezler

Atik, H. (2003). Nakşî Ali Akkirmânî Dîvânı (İnceleme-Metin), Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akdoğan, Y. (1979). Ahmedi Dîvânı (Tenkitli Metin ve Dil Hususiyetleri), Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

Karayerli, E. (1997). Selanikli Es'ad Efendi (Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Dîvânı'nın Yeni Harflere Çevirisi), Yüksek Lisans Tezi. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Öztürk, Y. (2006). 17. Yüzyıl Şairlerinden Dimetokalı Vahdetî'nin Dîvânı'nın Tenkitli Metni, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

İnternet Kaynakları

“http://www.asikremzani.net/makale/Kalender_Celebiden_2.html(Ulusoy, 2014).”

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı-Soyadı: Ali Kaçmaz

Doğum Yeri ve Tarihi: Gercüş 09/01/1991

Medeni Hali: Bekâr

e-mail: alihakmaz444@gmail.com

Adres: Süleymaniye Mah. Ispartakule Cad. 747. Sok. No:34 D:6
Esenyurt/İSTANBUL

Telefon (Cep): 0534 637 15 91

EĞİTİM DURUMU

Yüksek Lisans	İstanbul Arel Üniversitesi (2014 -) Türk Dili ve Edebiyatı
Önlisans	Atatürk Üniversitesi A.Ö.F. (2013 – 2015) (İş Sağlığı ve Güvenliği)
Lisans	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi (2009 – 2013) (Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü)
Lise	Halil Akkanat Çok Programlı Lisesi (2005 – 2007)
(Esenyurt/İSTANBUL)
Ortaokul	Türkoba Ortaokulu (2003 – 2005)
(Büyükçekmece/İSTANBUL)
İlkokul	Yolağzı İlkokulu (1998 – 2003) (Gercüş/BATMAN)

YABANCI DİL

Arapça

Okuma Seviyesi (İyi) Konuşma Seviyesi (Çok İyi) Yazma Seviyesi (Orta)

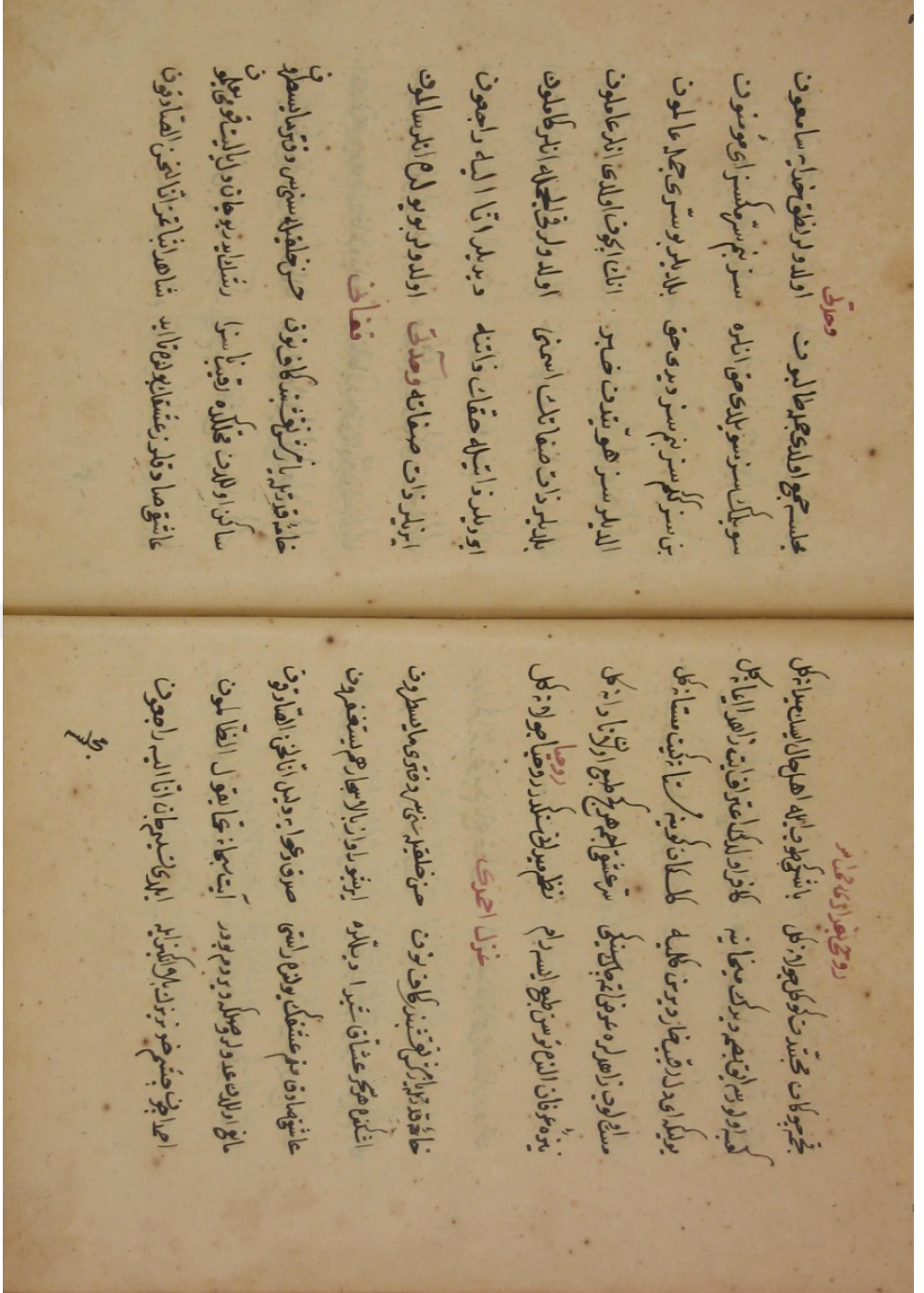
İngilizce

Okuma Seviyesi (iyi) Konuşma Seviyesi (Orta) Yazma Seviyesi (Orta)

İŞ TECRÜBESİ

01/01/2014 Özel sektörde yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgileniyorum.

EK 2: Ali Emiri Bölümü Manzum 547'daki Şiir Mecmuası'nın
Yazma Nüshası

دابر نفسک مستکف نشد **عبودت** رسالت الله **عبودت** رسالت او اول مرتبه است که نفس را بگذرد
 زلف سبزه گلها بیاورد سحر جان آفری چشم سبز که باطل طمس گیت اینست الله در
 لاله اگر صوفی در عین گشت سبب سبیل اعلی در راه سبب سبیل الله در
 روح پاک در او نور و صحنه ارباب فیه خطه و هنر کسایت است اله در
 طره مندر شمیم کوه لوتفا درین لطف اهل کرم حضرت محمد صلی الله علیه و آله در
 معنی نبوت و نبوت انجیل در حقان جاه شمس و چرخ که در کوه سبب زلف الله در
 عمارت سبزه و در کوه نبوت کوه ابا به کلوه در تصرف کسایت است ما سوسه کسایت الله در
 سبزه رطیح لعلی طوطی و در صحنه کرم در ظاهر و باطن حلال شری و هم الله در
 بود و در کسایت نبوت کرم در کرم **عبودت** تو ترن عارف کرم نبوت نبی اله در
عبودت

صبح دم داد که هدایت بر اهل آلهت **عبودت** قلم ترا و لایق شوی تو رحلم الله و فی

این سنه اول الهی حقیقی تنفقوا درین روا **عبودت** با شمعان که با هم با کن ایستاد خضر و نون
 بر صفای چشم خود نیز بر ابا نیز این **عبودت** ابدی چشم جان انما اله ارحم
عبودت

جانی بر یکر تو را با هم نوله کرم **عبودت** الهه کار قصاصها و کرم بر هم اوله کرم
 اعرس سبزه سبب است دنیا و کیهان اوله **عبودت** جانی غایتی ای دنیا و یونجه کرم کرم
 قصه و با و به کرم صبر سبب اوله کرم **عبودت** سبب سبب اهل انه در حق بر سبب کرم
 کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم **عبودت** کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم
 ای که لایق در بری منتهی عالم دنیا و **عبودت** جانا جاد اوله کرم کرم
 کسایت دنیا کسایت و دل در حق این کرم کرم **عبودت** بر او چه بیاورد این کرم کرم
 دم بر دم بر کرم کرم کرم **عبودت** **عبودت** **عبودت** **عبودت** **عبودت** **عبودت** **عبودت** **عبودت** **عبودت** **عبودت**

کرم

روغی در او

بروزی شنای رخ و صومعه مشرق او کاسک و ناله او ایامها استاق
 نویب لطف نمی گنجی نوره زینجتماع اعم العرائت خاوری الحیانت زراف
 نه کلرد و دنیا دی و نه اعتبار افک عرفت کل شیء هائک الاوریا الملباق
 و برده نوری استعدا و کلور لطف شرفی کبوی جنت طلبها ریگی در رستاق
 چشمتی با کله کچر از فاق و بصیلت **روغی نیک** نودا شفا بزند صفا و صرا یگوسته
روغی غریب

قبل فوت الصبوح باساق استقی من مدد ما ک الباقی
 بزناه بید که بر وجهان بجشی مست او یفعل این عشاقی
 کو تو را لبر ترقی عجا لذرت شادمان ایله جان شستاقی
 اولی است با ده و صدت طو ندی صیت و صدرا نفاق
 دخی **روغی صحار فالسوفی** صلح الشتمن لها الساق

گفت که نوره نظیر اولی صحتی تویم ابو من لاد علی تعظیم الیلک الله و ن
 الکلک بک تهر صبح الراهان ستر فغانا زال وادی بویه و نوره اولاد
 سوره صله و سیت اولاد و نوره و نوره کو کله خالی در کله هر صبح کله الله و
 کزنت دنیا ترک ابو کورت من عبدا **کچ غزلت جنبان این کچر که آناه و**

جدیدی

نسخه ام الکتاب کوسته لادن بیز منظر علم الاقل اولی شتر هر بیز
 اکلیدن شتر سبحان الادی اسرار بیز لسا و زینت هم ایندی که در نوره بیز
 کچر سکه علم و کل با با و غزلت کبوی بیز حضرت شمس خدا و زاندا کچر بیز
 هفت پیو با کچر اولادی بز با ب کورم علم الاسما بک بوقه و نوره بیز
 نفس بی ک صرا و زان اولی **عبس یورانا ایله انفسی بیز کچر بیز**

کوفتی

سند مملکت معرفت و دار ایم

و حدت صورتی شکل پیش اوست گانیم احسن تویم دم اوست
ابن مریم کجوت واسطه خاقان باقی ابن محمد صبیحی عالم
دم جان بخت نام بچو کجوت عیالیم

مغز باقی بخت جوی

کنت کجوت سجا اول بیجا بلتو ایستی دلم خاود دشم کیم پرو بلتو ایستی
کنتا اناه باک تخم خا بلتو ایستی معرفت کجوت اول بختی بلتو ایستی
بیت محو ایست او کنت بخت بلتو ایستی

کیمیشا اهر نسیس اولتو هم سدنا ایستین اولو کجوتین صفت بلر صالک کلان
بیا مال اولتو فنا اندر فنا ده شهرتین خاود ایشان اولتو سر کجوتین
فخر سلطان ایست در و کنت اوله بلتو ایستی

مغز باقی بخت جوی

حدیقه کد اوله مظهر مضم ارا ایم اوع رفعت ها کیم سا بجا ایم
تلف قدرتی بکونت سانی بجه دار ایم نوزاد هجره کنتا نم خیم عتقا ایم
نه بختی سبیل کیم با غلیم مزم ایم

بنام اول اسپه صورت ذات یکجا بنام اول واقف اسرار روز اسما
بنام اول مصلح انوار الهی اعلا کوزه کوسته مژده طلی بی هوا و نا
که نظرتیق ایه کنت مزم و نطاولیم

مور موز تا بیدری بی بی قرآن ابرو قسم مزم بسمله رها
روبو ناظم انوار فرج جانانہ التفتات ایلتم زره قدرتا دانہ
اسما هفتده کرم جان ارا ایم

کوسته لادن یوزینی با کلا و معنا قلم کیم کوزنه جیل سخاله
برینویشا علمای اید توب ترک قیفا صوزا کیم کدای کلین او زدم آما

مزم

۸۰
بی سار اولاد چه کوان ایلمزنی عشقاً و سلطان جهان ایلمزنی

فتیانه خود لقب زمان ایلمزنی

اصحاب هم که بزین لطفه و محبه خرد سورت ابد و اولاد هم جزه

دوران ابرکت با ایلمزنیان ایله ارباقا قیلم بر کی خرقس ایله

بر لب ایلمزنی نامی زمان ایلمزنی

دست هم جام السور نورا اولسه کدیز بیورت صیحت جانام قالمسه

سعد بنی و کسب بیخونک ادا السه هر کس فاک سفید بائنی اکر چو چشم

بجز کو نشی سوره قران ایلمزنی

غشقت ایله موم اولسه نورا بیخونک بر بنی با قوت ایشتم بر ادا غشقت

بره اهلی انواع ابرار ایلمسه سحوت و باره طوفان کلاه بودله محزون

ایکی کوزار ستره روان ایلمزنی

ولادت زنا زخم ابر جانانم حار طرفت یقینت بر ابر اوله کوزار ارمار

اولدنی بورد اولدی قومه اسطبار قوما ایلتی استخراک بهلوی صمیم و تزار

موشکاف لایق موارا ایلمزنی اله منی

هتکات او ابروی میداشق مویلت بر ایمن اسجان صوفی سید ایلدی قورم ابروش

هم روح ک زرتدی دیا صلاه ایلمزنی که کلمات وز زده قورم صمیمه زلف نام

خزین جاه جلال اولد اولد ایلمزنی

یناه قلم کوم دی اری بنی بجه بول اولدی ایله نشاند کورم نشانت قن اولد

ستاره ظهور بر روحی بلیان موزور اولد کدزوق ایلوز ایلمزنی قورک نورد

ملک شیخ او زرتی با ایلمزنی اله منی

غزله بیخی خجسته غمی

دره اوله درمان بیان ایلمزنی دلکنش بوضیه و سعادت ایلمزنی

صدا که بجهت کعبه و اصل مقصود حکمت بود که هر بوی به صاحب خود نشود

خوار جهان عالم قلدقه **جگلی** هوربئی بر وجه قلش **سنلی**

او نشی کیمه بر کیمه خیمه و تاقی عوغاشی او بوت در بلور منقاشی

سوزن الم حوائجی تقفیل ماضی هوربئی صاحبی شاکر بر لاضی

خلای از ان عالم قلدقه **جگلی** هوربئی بر وجه قلش **سنلی**

ارباب غنا دولت اقبال ابله سوزور ابحای حضرت فضل المالاته سوزور

زهاد جناب صوم صیت ابله مور عشاق صدای اف اواره طنبور

خلای از ان عالم قلدقه **جگلی** هوربئی بر وجه قلش **سنلی**

هدای

عاشاق اول آینه انداز **بنی** ابع نوز حضرت رحمت **بنی**

نوصرات اهدنک و بر نالمنی اناع مودع کتبت با یا ته **بعق**

سنگر او ابا ابا به نوز ناری او رازک بز واقف اسرار الستز و محو الالک
ماینر قلکی زریه به قوی دجا او ک بر خط و کلدرد دجا او ک افارک

بخی به اسم حکمان ایلیم نری

جناب خیریس

صفا کیمه بخی حکمت پیشه مندا ابحلی برصا الیغاسب کورینو رحمد **حکلی**

ابد کیمه سی فخر ترق و رفعلی کلدش کیمه سینه عالم سفید است **للی**

خوار جهان عالم قلدقه **جگلی** هوربئی بر وجه قلش **سنلی**

او نشی کیمه چهره جوان ملکی سلطان باشنه هم صلفنه شوکت دیوان

ایمان کیمه کقدر خدیو قیصر و دران هم بر صبح انجی سینه صوم خندان

خاری از ان عالم قلدقه **جگلی** هوربئی بر وجه قلش **سنلی**

کیمش کیمه چاه زار بخت زار اندود **بشینه کیمه کیمه کیمه کیمه کیمه کیمه**

کیمه

دانه نواند که در موضع اوله دانی و ششم

رضن تصویر برین است و ششم ^{ششم} با

عزل و بر آفت افندی

این انسان دکل با اندامه بر مانت قدرتی

کمیدت ملک کرک روح رو اندک قدرتی

الغف و مسامت ابین و ارفا اجمه سام

لوصم لمد برین و ال بقا ناک قدرتی

بویخه در و رات کجی بری بری مکره نوز

در و بی بجایه اهله عانک قدرتی

جایی صی و صغای حتما بجران ناک

اول نه بیسوت و در دستا تو اندک قدرتی

خا: جسمه و بران آیین نا عشفیه

بهرش کوه کجی نیا ناک قدرتی

استم هم اینجیز ناشی نادانان کم

همینه در دنیا بلو مرد خدا ناک قدرتی

و کله جان بر زبر استو بیایک قدرتی

ای و بر آفت افندی ^{ششم} افندی

بج خا هوائی افندی ^{ششم} سوزنده و له کوه وزن

باز کرک نیکه غمزه کله قلمر با نه با نشتل

عزل و بر آفت افندی

کو ز دات ستمی نه جانان با نشتل

اله آیین ال افندی کوه جانان با نشتل

علا کله کوه بقه صفت و کله آیت نوزی

خط یکا نوزی کله آیت نوزی با نشتل

جانان کوه نوزی نوزی کله آیت نوزی

سنگ نوزی کله آیت نوزی با نشتل

خطا و قیامه صی و صی و صی با نشتل

لله اکبر صفت کله آیت نوزی با نشتل

نظم نوزی ابین و یوا افندی ^{ششم} افندی

کله و صی و صی و صی و صی با نشتل

علا کله کوه بقه صفت و کله آیت نوزی

خط یکا نوزی کله آیت نوزی با نشتل

جانان کوه نوزی نوزی کله آیت نوزی

سنگ نوزی کله آیت نوزی با نشتل

خطا و قیامه صی و صی و صی با نشتل

لله اکبر صفت کله آیت نوزی با نشتل

کار و به راه شمع بنالک ماغنی کبیر با فاضلشن برونه با حاجت آبی این
نسخه ای صفت کرم بود که آفتاب لوع دلان او تو ایسلک و لیدم مردم را طویق
تن تو را می ده کل ز زهر کلوم **نفسی** جان تو را می ده کل ز زهر کلوم ایسه اول تو قی

غزل نفسی زنی

اگر چه صد روزی صحتی با من است اگر چه سو بهایی و دل در طوطی
که گوئی صفتی گفتی که است که اول سال گلده جانان تو از قدر
نه بسوی زهر خود بین و در بیان خرابی در صدک از آن ابر قدر
صورتی است عشقی که حرف سن در روز سیم ایچم بر او خاند
اگر که وفا لایبر تقوی بوزنرت نه طوی بیکی بوسی نه طوی با جعفر
دکله حقنک سناک زاهد بو یولک جفا و جویری جویری شکل سو قدر
سوی سغلیری جانان از لالت باقر عشقی او دست جانان قی قدر

غزل و برلی زنی

باری مدتی در کله اهل بیت الله برون تخمین اهل او اورده حوازی نامه
و زنت کوهنیه او را بر بلان نظر ظفری او زرد صاحب سخن او در طرف لایله
نشو کم اصلت اوله جانان تو بر تو هم قالو به ظلمت بیخ او در حجاب اعلا
می شنیده بودی صفتی من و او را با به پیشانی در نه با به پیشانی و ن او با نای الله
بوی تو ز تو ز تو بیگانه ایچم و ارگنت بولانی ریت بیخالی سلا تو قی ادا اهل

نفسی زنی غزل زنی

کلیع الله کینت اوقو که سه بر سق فهم بود از کز تو می خواهی از دینت صری
آن تو را تعلیم بوی تو کینت عرقه کل باج سفتی بر سق با نای غزل کینت ابراق
کچ به بنایک بر دست کنگارک دایله بوی کل شکر کنگارک خلد مده که بوی حنا و و ری
و ایرو کدی بر تو بو سخاستی ای نطق ایجا ایچم ایچم بد و لک لالت براق

خند و جفا از قیوت صورتش آینه نظر
ضمیم عیان ابدی زین ایام با جانش
سک ز یک سر تیغ ایام عالم بریدی ^{بار} کورم **وصف** یو چاه مراد جانش

غزل هاروق

و اسرار و ماعنه و اوصفت بر د جانش طو به بو یول او یک غنچه سر بر جانش
الطلب علم من الخلد الی الخلد در بری حالت ترنم و کنی عالم بر فاجانش
من ترنم ترنم بر شاه کرمون شامه عازف ترنم لو بز معرفت جانش
ایامه جالم سک نفسک میدارنم کسم کورم کورم یو پیچ بر د جانش
زاهد علم یار با جوش سنی قلدای تازی سکا کورم لای و اوصفت بنظر جانش
اهل مستزکی الایغه فاروقی ظهروه اهل معنا ارانش باطنی قرآن جانش
صاوق جانیان ترنم تکران از روی عالمه دون کون طوره ملک کونست جانش

جانان بخت به شیره جود مطلق المکر ارادیتی برده کور در لایق بلتر
تیغ البلیه در بای و صفت دارم بریم رجو کنگ طره نطنج ایامه یار ایام
تقی خیرت سبب ابرو قلم جملد اقم دهون غم صغین با فله بود و در بزم
اسیر کورم ای در اجمان موقوفه همدم کند یو بخت و بای ندر سعانی بلتر
کلایع **زی سکا لطف** ترنم ترنم ترنم ترنم ترنم ترنم ترنم ترنم ترنم ترنم ترنم
ارو که کز غمی تیغ طلسم صومرت اسنان ظهروینه عجاب و کس تهیند کمران
سور بار سنی **و تیغ** عجیب و جلیسمه رخان کورن از کوهان این کج جانی بلتر

غزل وصفی

ای کوکب سوسا بر دین حسن بهما جانش قلم بر یو کله صغین با اشک ایام جانش
ضو کوسم که ناره سوزنی طلوعت و او عشق در یانه له و الا کوه تران جانش
دینک ترغی قالدنه سوزنک صوفی اید و بخت هان عالمه اذ غا جانش

مخرو

با این بر وجهی که در این کتاب است

چون که در این کتاب است

چون که در این کتاب است

چون که در این کتاب است

چون که در این کتاب است

چون که در این کتاب است

تفسیر و روایت

چون که در این کتاب است

چون که در این کتاب است

چون که در این کتاب است

عنوان بیست و نهم

این است که در این کتاب است

چون که در این کتاب است

چون که در این کتاب است

چون که در این کتاب است

چون که در این کتاب است

الحی و حیوانی

چون که در این کتاب است

چون که در این کتاب است

چون که در این کتاب است

جوان و صفای و بدو که در حق تعالی است این اسرار حق تعالی و لیکن از ایام است
کی افکار و عقده های خود را بر تریستان است با این ضمیر کم شدن بر کفایتی و کفایتی

و با کسب اولاد مخصوص الوجود و ایمان است

پوز که در کتب است از بدو که در حق تعالی است او را در او که در حق تعالی است
بزیستی و حسن و کمال است که در حق تعالی است سنی که در ایام است از بدو که در حق تعالی است

غایب و در کتب است که در حق تعالی است

جای که در حق تعالی است از بدو که در حق تعالی است که در کتب است که در حق تعالی است
بیدار و در ایام است از بدو که در حق تعالی است بر آن که در حق تعالی است از بدو که در حق تعالی است

کو در کتب است که در حق تعالی است

حقیقت علی ام الکاتب اولاد است که در کتب است که در حق تعالی است
اگر چه در حق تعالی است از بدو که در حق تعالی است از بدو که در حق تعالی است

بسیار است که در حق تعالی است از بدو که در حق تعالی است از بدو که در حق تعالی است
و در کتب است که در حق تعالی است از بدو که در حق تعالی است از بدو که در حق تعالی است

اوفا الی الی اوفا الی الی اوفا الی الی

جعفر با تمام رضا و کتب است از بدو که در حق تعالی است از بدو که در حق تعالی است
و در کتب است که در حق تعالی است از بدو که در حق تعالی است از بدو که در حق تعالی است

اوفا الی الی اوفا الی الی اوفا الی الی

امیر بر طویرت که در حق تعالی است از بدو که در حق تعالی است از بدو که در حق تعالی است
کسب است که در حق تعالی است از بدو که در حق تعالی است از بدو که در حق تعالی است

اوفا الی الی اوفا الی الی اوفا الی الی

هر نفسی که در حق تعالی است از بدو که در حق تعالی است از بدو که در حق تعالی است
اوفا الی الی اوفا الی الی اوفا الی الی

الکتاب

مختصر

راست بخا صعدا بنشین مخزن تو اف بزرگ اهل او تو را با ما نشانی
بنیست افان تو را ز جوهرم زنی افی مختص بنکران سوزد او با هلا عرق افی
ابجوت دید جانان تو ماه بیست

براق او ایچکالتت اگاست عیانتت که بز قدرتی نماند بوسه طوف زبانتت
سوز جفد ز صد بیخ صفتین صواکانتت محصل منکران سوزد او با هلا عرق افی
انلی بوجت و دید جانان تو ماه بیست

از انرا حاصلی او شد و لیلاد انرا اغت سوز روز را نشکران تو و اسلای تو یوت
بویا کیم کیم یز اندر کو بی قسم می نتمز محصل منکران سوزد او با هلا عرق افی
انلی بوجت و دید جانان تو ماه بیست

بنیم بیچکریا کسکی صفت اف با ملوقا بیلد و لی بزرگ و بزرگ صوم و بیچکریا حاصل بیلد
ز بنیست ناری ز نندت کسکی کجما لولید کصن منکران سوزد او با هلا عرق افی

و کله رسته عارفان او زین بر این سوید

لیک صای ستا هر کار او کس سوزده کوش گنا جصقدر و بر کسک عاقلانیه افی
کیمکد یا زبوت کیمکد از افان دوت کیمکد بر پنج ضعیف کیمکد از افان
او ز انرا کسک عارف کوش او ز انرا کسک سوید

ظهور انرا کسک صواب کافیه نونه نخت قسم من روی اضراقی امدای صان
بدان کسک تم را در قوا و لای کسک کسک ضیا فضل یقین عیوت کوبت کسک سوید
و کله رسته عارفان او زین بر این سوید

کوکا کوبت عفتان اجا عاقلانیه افی او ز انرا کسک عاقلانیه افی
جلی کیمکد او ز کسک عاقلانیه افی سها هم بر کسک عیوت کوبت کسک سوید
کسک عاقلانیه افی

بر رسته عارفان او ز انرا کسک سوید

قاب تو سینه او را تا بر هم سر اول سینه

نفر نوزده و شصت غیره علم اعتبار

از او آورد کجی شکم ضعیف و شل ایمن

عاشقانه سر را بگذرد بدین راه جان

وزاد را با اول و صدمه و نهم تا چهار

مصر دای بیوفی اول از شکم ریزید سینه

کلاس و کتوز جن جنون کلان کس بریزید سینه

باید که کیفیت کس در قره باهره بار

عنوان حوی تجسس سیدی

نظر سراج بر صورت عین و زبانه ابر

رو سراج الوصایه کرم سنج و دهان ابر

مجموعه کل او در هر سخن تازه صیحه در

ببیند این صفتی که برین اول دست هان

عقل کل من سخن اول او را بر شوکیان

فصل دهم بجز او در هر شصت و دو

طاق کند در صورت سخن غزال کز نرف

کل و کجای خوشی و حال را بر خوشی و صدف

مرد و عیال فرقت اول بر غیبی شکل

عاشقانه اساره اما بر ایستاده هر روز شب

نور و کجای عرض و از ایستاده هر روز شب

کثرت در وصف و اول صوت سوس و صدت انکار

کجاست اسرار او بر هم سر اول سینه

خبر

سکونت است کم کنی عا بر کس عوف : کلان اید

کلور انو تر و صغاشتم سیک غشید کم تو کرضینی سرشکی کیم دین و دین کم
تفایر دین کشف اید ایشا فاتیما کم کله غشتم مظهر در کلان کلید کم

و در برده دن عشاقی بر امحاجات اید

صفای طایفه و هر لحنیزت بگویند احوال و هر قافیا کاشه پیرسد بیورد
حاجای کسک نظر در بر کورون و بر هر برسد برهنی کلید لوراده لورون

کلان صلق اکلید قولم اتمنات اید

بجز بر جان سکون اید بندگی بعد از جوی و اوله و صبران ابرو بندگی اید
او کلید اید به در و ابرو بندگی بندگی بندگی بندگی بندگی بندگی بندگی

هران سبب عشق او کم سبب صاحب زمان اید

۲

شما انانی اند که نوری اید زاهد بی آنست که از امر فریضی اید زاهد

هم عرفان آنکه در بوی جوشی اید زاهد اگر در با عفت نظری من نوری اید زاهد

او در برده شرف طایفه من قرآن اید

کورری زاهد و بنی جمال بار و نظری من صوفیت و ابعقاد و متذکراه و دلاری
ایک عالم عرفا اهلیند و بر صلا دارین بود رسید زاهدی امانت و بره یاری

و در با زهد بوی شرف طایفه جنان اید

تغافل زاهدان بخت اید عاشق غافل تر از قلی نسبت اید عاشق
بختل زاهدان بخت اید عاشق نوا فلان از ابعقاد نوری اید عاشق

کتاب مرقع الطیبه فی مرقع سلیمان اید

ظهور صلب علی غلامان جهمان زهد و صفتی که نویسد جهمان عالم
براداری و در کجی جهمان در با جهمان بختی صد و بیست و چهار جهمان عالم

مؤمن

په کوه ساسانی پرتی شادی کور دیک و ده لروریش

شانات اول از مرغ سرکش صیقلی طایفه

ایرستان و صولت و هوش طایفه ایرومنه

طوطی شمشیری از مرغی خنیا کور دیک و ده لروریش

ساقی کوه ساسانی

نظیر کلسه در کور زالی طایفه طلوع بیوز

صنکد هندی به دالافا ده نخل جو بیوز

میتلا سم و دیک هم او کله بیوز و بیوزی

کلر صفت و صیقلی صیقلی کله بیوز

بوی قفسه و ده بیوزی کله بیوز

خاصه شاد آله ده و ده صولت و بیوز

ساقی کوه ساسانی

درازه شاد آله انظار کور دیک و ده لروریش

سمن شمشیری کله بیوز کور دیک و ده لروریش

ساقی کوه ساسانی

هوا بیوز و آینه کور دیک و ده لروریش

کوه کلسه در کور زالی طایفه طلوع بیوز

صنکد هندی به دالافا ده نخل جو بیوز

میتلا سم و دیک هم او کله بیوز و بیوزی

کلر صفت و صیقلی صیقلی کله بیوز

بوی قفسه و ده بیوزی کله بیوز

خاصه شاد آله ده و ده صولت و بیوز

ساقی کوه ساسانی

برکتی که پیشتر از من است که در آنجا اولی
 باشد دل بر من می خرد تا آنجا اولی
 باد چه چندن ایچک کم فری اولی **برش** یک مت اولی کم بسیار اولی
 بر که زنده نشین اولی بر من می خردم **دستوزن** و شکست حل و عام او نام
 که رسد که بر من می خردش اولی نام **برد** و من صفا است و کلمه هر چه بر نام
باد چون ایچک کم فری اولی **برش** یک مت اولی کم بسیار اولی
 در دایه که بر من می خردش ایچک کم **میگسار** اولی و ما خود با برین ایچک
 بر که رسد که بر من می خردش ایچک کم **برش** یک مت اولی کم بسیار اولی
باد چون ایچک کم فری اولی **برش** یک مت اولی کم بسیار اولی
 بر که رسد که بر من می خردش ایچک کم **سوز** یک مت اولی کم بسیار اولی
 بر که رسد که بر من می خردش ایچک کم **برش** یک مت اولی کم بسیار اولی
باد چون ایچک کم فری اولی **برش** یک مت اولی کم بسیار اولی
 بر که رسد که بر من می خردش ایچک کم **برش** یک مت اولی کم بسیار اولی

شیخ و زنده که حال من را تا سو دیکم
 سرور و خرد که طرا تا سو دیکم **سینه** جوت و دل و حال من را تا سو دیکم

برش یک مت اولی کم بسیار اولی

با شکر که طرا تا سو دیکم **اد** می جوت و ایرت جوت و شفق طرا
 سینه در سینه می خردش ایچک کم **بر** و دیشل و که بر دایه و بود و سینه

برش یک مت اولی کم بسیار اولی

بر شعله شکر که جوتی جات ایچک **گاه** اولی که شفق تا سو دیکم
گاه جوت و دل و شفق تا سو دیکم **استه** عاقلی که عاقلی جوت و دل و شفق تا سو دیکم

برش یک مت اولی کم بسیار اولی

نوز جام است که بر الدان کم با آنجا اولی **بر** که سو و باد ایچک کم جوت و شفق تا سو دیکم